

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Uplatňování společenské odpovědnosti firem ve
vybraném podniku**

**Application of corporate social responsibility of
selected company**

Tereza Urbánková

Plzeň 2018

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Tereza URBÁNKOVÁ

Osobní číslo: K15B0315P

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Management obchodních činností

Název tématu: Uplatňování společenské odpovědnosti firem ve vybraném podniku

Zadávací katedra: Katedra marketingu, obchodu a služeb

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- 1. Zpracujte teoretický úvod problematiky společenské odpovědnosti firem.**
- 2. Představte zvolenou společnost.**
- 3. Analyzujte současný stav CSR ve zvolené společnosti.**
- 4. Na základě analýzy navrhněte zlepšující opatření.**

Rozsah grafických prací: **neuveden**
Rozsah kvalifikační práce: **40-60**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:

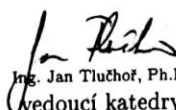
- **Kunz, V. (2012).** *Společenská odpovědnost firem.* Praha: Grada.
- **Jones, D. (2014).** *Společensky odpovědné chování se firmám vyplácí.* Praha: Management Press.
- **Pavlík, M., Bělčík, M., & kol. (2010).** *Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ní dál.* Praha: Grada.
- **Kuldová, L. (2010).** *Společenská odpovědnost firem: etické podnikání a sociální odpovědnost v praxi.* Kanina: OPS.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Michal Mičík**
Katedra marketingu, obchodu a služeb

Datum zadání bakalářské práce: **23. října 2017**
Termín odevzdání bakalářské práce: **23. dubna 2018**

Doc. Dr. Ing. Miroslav Plešný
děkan

Ing. Jan Tluchoř, Ph.D.
vedoucí katedry

V Plzni dne 23. října 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Uplatňování společenské odpovědnosti firem ve vybraném podniku“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne.....

.....

podpis autora

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala panu Ing. Michalu Mičíkovi, Ph.D. za odborné rady a podnětné připomínky, které mi pomohly k vypracování mé bakalářské práce. Dále také děkuji panu Ing. Otakaru Vomastovi, specialistovi komunikace Severočeských dolů, a.s., za jeho čas a ochotu při konzultování a poskytnutí interních materiálů.

Obsah

ÚVOD	6
1 TEORETICKÝ ÚVOD DO PROBLEMATIKY.....	8
1.1 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	8
1.2 SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM.....	11
1.2.1 <i>Triple-bottom-line</i>	13
1.2.2 <i>Přínosy CSR</i>	15
1.2.3 <i>Kritika CSR</i>	18
2 SPOLEČENSKÁ ODPOVĚDNOST FIREM V TĚŽEBNÍM PRŮMYSLU.....	20
2.1 ZÁKLADNÍ DOPADY TĚŽEBNÍHO PRŮMYSLU	20
2.2 OBLASTI CSR TĚŽEBNÍCH SPOLEČNOSTÍ	21
3 APLIKOVÁNÍ SPOLEČENSKÉ ODPOVĚDNOSTI VYBRANÝMI FIRMAMI.....	24
3.1 CSR VE SPOLEČNOSTI SEVEROČESKÉ DOLY, A.S.....	24
3.2 CSR VE SPOLEČNOSTI OKD, A.S.	34
3.3 KOMPARACE OBOU SPOLEČNOSTÍ	37
4 METODIKA ANALÝZY SPOKOJENOSTI OBYVATEL S ČINNOSTÍ SD..	42
4.1 VÝSLEDKY DOTAZNÍKU	43
4.2 NÁVRHY NA ZLEPŠUJÍCÍ OPATŘENÍ	51
4.2.1 <i>Prohlídky pro školy v informačním centru</i>	51
4.2.2 <i>Zefektivnění konferencí s obyvateli měst</i>	52
4.2.3 <i>Finanční příspěvky pro obyvatele</i>	52
ZÁVĚR	54
SEZNAM TABULEK	55
SEZNAM OBRÁZKŮ.....	56
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM PŘÍLOH	63

Úvod

Již dávno není pravdou, že primárním cílem firem musí být pouze maximalizace zisku. V současné době se podniky musejí starat nejen o svou ziskovost, ale také o zákazníky, protože oni jsou těmi, kteří určují budoucí vývoj firmy. Zákazníci vytvářejí povědomí o firmě a šíří pozitivní, ale i negativní recenze, které ovlivňují nákupní chování potenciálních zákazníků a mínění širší veřejnosti. Podniky by se měly starat o všechny zájmové skupiny, ať už se jedná o dodavatele, odběratele, akcionáře, místní komunitu, zaměstnance či stát; neboť všichni výrazně ovlivňují jejich konkurenceschopnost a postavení na trhu. Konkurenční výhodu lze získat právě aplikováním společenské odpovědnosti firem. Výše zmínění zákazníci i širší veřejnost začínají více dbát na udržitelné a odpovědné podnikání firem, které společnosti přináší něco dobrého a zároveň vytváří konkurenční výhodu pro samotný podnik. Jedná se totiž o způsob, jakým lze zájmy podniku, společnosti, všech zájmových skupin, ale i životního prostředí a sociálního života sjednotit do jednoho tak, aby všem bylo vyhověno a všichni se progresivně posouvali dále.

Společenská odpovědnost je vhodná především pro podniky, které svou činností způsobují negativní dopady na své okolí a potřebují je efektivním způsobem eliminovat. Reprezentativními podniky, které takovou činnost provozují, jsou těžební společnosti.

Hlavním cílem této práce je zaměřit se na společenskou odpovědnost vybrané firmy z těžebního průmyslu a detailně ji popsat, analyzovat a vytvořit návrhy na opatření. K tomuto účelu byla vybrána společnost Severočeské doly, a.s., protože se jedná o firmu, která se svou činností přináší masivní negativní dopady na její okolí, ale přesto si chce a potřebuje zachovat přízeň všech zájmových skupin.

Práce je rozdělena na čtyři kapitoly, z nichž každá nese své dílčí cíle, aby mohlo dojít k naplnění hlavního cíle bakalářské práce.

První kapitola má za dílčí cíl zasadit pojem společenská odpovědnost firem do kontextu, aby čtenář pochopil všechny potřebné souvislosti. Druhým dílčím cílem je popsat samotný pojem společenská odpovědnost, specifikovat všechny jeho pilíře a uvést přínosy i kritiku společenské odpovědnosti.

Druhá kapitola navazuje na kapitolu první a na teoretický základ jsou aplikovány specifické znaky těžebního průmyslu. Dílčím cílem kapitoly je blíže přiblížit čtenáři společenskou odpovědnost v těžebním průmyslu.

Třetí kapitola se již věnuje praktické části, a to konkrétně hlavní společnosti Severočeské doly, a.s. a společnosti Ostravsko-karvinské doly jako komparační společnosti. Dílčí cíle kapitoly jsou popsat činnost obou firem v oboru společenské odpovědnosti a porovnat obě společnosti.

Čtvrtá kapitola se zabývá vlastním výzkumem, při kterém bylo využito dotazníkové šetření. Cílem šetření je zjistit, jak vnímají lidé z okolí dolů Severočeské doly, zda je vidí jako společensky odpovědnou firmu a zda pozorují pozitivní a negativní dopady jejich činnosti. Dílčím cílem a podstatnou částí práce je analyzovat výsledky získané dotazníkovým šetřením a na jejich základě zpracovat návrhy na opatření, které poslouží Severočeským dolům k jejich budoucímu chování.

1 Teoretický úvod do problematiky

Zejména v dnešní době, kdy panují příznivé podmínky pro vývoj podniků a společností, se musí usilovat o zachování kvality všech vlivů působících na tento vývoj, aby nedošlo k jejich nevratnému poškození a ovlivnění budoucnosti následující generace. K tomu slouží praktikování zásad udržitelného rozvoje, které je sice dobrovolné, ale v dnešní době více než nutné. V této kapitole se čtenář seznámí s pojmy trvale udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost firem a dozví se vztah mezi těmito dvěma pojmy.

1.1 Trvale udržitelný rozvoj

Zákon o životním prostředí č. 17/1992 Sb. říká, že trvale udržitelný rozvoj je: *„rozvoj, který současným i budoucím generacím zachovává možnost uspokojovat jejich základní životní potřeby, a přitom nesnižuje rozmanitost přírody a zachovává přirozené funkce ekosystémů“* (Ministerstvo životního prostředí, 2017).

Evropský parlament definuje trvale udržitelný rozvoj (Prskavcová, et al., 2008) jako *„zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.“*

Jinými slovy se jedná o takové uspokojování lidských potřeb v současnosti, aniž by došlo k narušení schopnosti budoucích generací uspokojovat jejich potřeby (Jenkins, 2004).

Z uvedených definic je patrné, že aby byly zachovány stávající podmínky pro rozvoj společnosti a mohly být nadále uspokojovány naše potřeby, společnost musí brát v potaz šetrnost ke svému okolí a chovat se dle pravidel udržitelného rozvoje. Ten se prolíná mezi všemi odvětvími, ať už se jedná o udržitelnou dopravu, logistiku, společnost či produkci. Udržitelný rozvoj také ovlivňuje všechny subjekty figurující v dané zemi jako samotné občany, podniky a organizace, celé hospodářství i politiku (Stawicka, 2017). Skládá se ze třech základních pilířů - **ekonomického, environmentálního a sociálního** (Maier a kol., 2012). Uvedené pilíře by společnost měla respektovat při svém rozvoji, aby bylo všem umožněno těžit z jejich profitů a zároveň nedošlo k destrukci těchto tří odvětví.

Na udržitelný rozvoj můžeme pohlížet z mezinárodní, státní a podnikatelské perspektivy. Cílem mezinárodního udržitelného rozvoje je především vyrovnání životní úrovně mezi chudými a bohatými státy za stálého respektování zákonů a předpisů. Udržitelný rozvoj aplikovaný na státní úrovni zahrnuje zlepšení stavu ekonomiky, podporu národních tradic, které jsou významné především pro příliv peněz z cestovního ruchu; pečlivou kontrolu a ochranu domácích trhů, komunikaci s občany a neústupné požadavky na transparentnost podniků a celého hospodářství (Kočíková, 1998).

Důkazem, že podniky respektují a praktikují trvale udržitelný rozvoj ve svém podnikání, je prosazování společenské odpovědnosti v jejich firemní strategii. Společenská odpovědnost firem (dále také CSR, z anglického Corporate Social Responsibility) je součástí udržitelného rozvoje, který se uplatňuje především na úrovni podniků, a vychází ze stejných pilířů jako udržitelný rozvoj. Dodržováním těchto pilířů dochází k naplňování cílů společenské odpovědnosti, a tím i udržitelného rozvoje. V České republice dávají firmy každý rok na společensky odpovědné aktivity částku 1,5 miliardy korun, z čehož vyplývá velký význam investic do CSR a samotná důležitost společenské odpovědnosti (Fórum dárců, 2005).

Pokud se firmy zaváží respektovat pilíře společenské odpovědnosti, respektive udržitelného rozvoje, mohou přijmout standardy, kterými se budou dále řídit. Mezi často užívané standardy (Kašparová, 2011, s. 34) se řadí: „*UN Global Compact, konvence ILO, směrnice OECD pro nadnárodní podniky, série ISO 14000, série Account Ability 1000 (série AA1000), směrnice GRI, Global Sullivan Principles, Social Accountability 8000 (SA8000)*.“ Dalším uváděným standardem je norma ISO 26000. Jedná se o soubor pravidel, který přispívá k posílení CSR v dané organizaci a zvětšuje tak její podíl na udržitelném rozvoji. Dokument obsahuje základní ustanovení pojmu CSR, popisuje zájmové skupiny (dále také stakeholdeři), praktické poznatky a pravidla všech tří pilířů (Management Mania, 2016). Problematika oněch tří pilířů bude blíže rozvinuta v podkapitole 1.2.

Všechny výše uvedené standardy se dají rozdělit do dvou skupin, a to výkonnostně a procesně orientované standardy. Standardy v první skupině udávají minimální úroveň společensky odpovědného chování a standardy ve druhé skupině kladou cíle, kterých by měl podnik dosáhnout v oblasti CSR (Kašparová, 2011).

Téma udržitelného rozvoje je velmi aktuální, což dokazuje uskupení 17 cílů udržitelného rozvoje, za něž nese odpovědnost Organizace spojených národů (OSN). Jedná se o záchytné body, které by měly státy plnit po dobu 15 let (od roku 2015 do roku 2030), aby přispěly ke všeobecnému blahu planety Země (UNIC Praha, 2017). Tyto cíle jsou (Sachs, 2015):

- ukončit extrémní chudobu,
- ukončit hlad a zavést udržitelné zemědělství,
- zajistit zdraví pro všechny – zahrnuje také snížení počtu mrtvých novorozenců,
- zabezpečit kvalitní vzdělávání,
- poskytnout rovné příležitosti mužům i ženám,
- zaručit všem lidem přístup k pitné vodě,
- obstarat přístupné a obnovitelné technologie,
- zajistit udržitelný ekonomický růst a pracovní místa pro všechny,
- vybudovat odolnou infrastrukturu a zajistit industrializaci zemí,
- snížit rozdíly mezi rozvinutými a rozvojovými zeměmi,
- zajistit udržitelnost měst a obcí – zahrnuje také spolupráci mezi městy,
- postarat se o udržitelnou spotřebu,
- bojovat s negativními dopady na životní prostředí a klima,
- ochraňovat oceány a vodní zdroje,
- ochraňovat a obnovovat ekosystémy a zahlazovat ztráty biodiverzity,
- podporovat mír ve společnosti a
- zasazovat se o aplikování cílů udržitelného rozvoje.

Česká vláda (Vláda České republiky, 2017) v návaznosti na výše uvedené cíle udržitelného rozvoje sestavila strategický rámec s názvem Česká republika 2030. V tomto dokumentu je představeno šest klíčových oblastí, které shrnují cíle OSN a udávají směr, kterým by se v následujících letech mělo Česko ubírat. Tyto oblasti jsou:

- lidé a společnost,
- hospodářský model,
- odolné ekosystémy,
- obce a regiony,
- globální rozvoj a
- dobré vládnutí.

Každá z těchto oblastí má jasně stanovené specifické a strategické cíle a preferuje nejen rozvoj základních tří pilířů, ale také rozvoj života českých občanů, rozvoj měst a obcí a směřování k dobrému vládnutí (Vláda České republiky, 2017).

Dle situační zprávy o strategii udržitelného rozvoje řeší Česká republika v současnosti následující témata: udržitelná ekonomika, hospodářský růst, sektor služeb, ekologické zemědělství, energetika, kvalitní životní prostředí, environmentální problémy, odpadové hospodářství, změny klimatu a biodiverzity, sociální soudržnost, zaměstnanost, vzdělanost a v neposlední řadě také protikorupční jednání (Moldan, Kovanda, & Hák, 2009).

1.2 Společenská odpovědnost firem

Společenská odpovědnost firem je stále se rozvíjejícím pojmem, proto pro ni neexistuje jednotná definice. Některé firmy ji berou jako nedílnou součást svého podnikání, avšak pro některé není tak důležitá. Pro představu, co tento pojem znamená, bude v této podkapitole uvedeno několik definic. Například Evropská unie definuje společenskou odpovědnost firem následovně: „*Společenská odpovědnost firem dobrovolně integruje sociální a ekologické ohledy do podnikatelských činností firmy, a to ve spolupráci se zainteresovanými stranami podniku neboli stakeholdery*“ (CSR Portál, 2012).

Další formulace zní následovně: „*takové chování firem, kdy zohledňují potřeby svého vnitřního i vnějšího prostředí, aby obecně napomáhaly celkovému zlepšování stavu společnosti v rámci i nad rámec svého komerčního působení*“ (Kuldová, 2010, s. 18).

Společenská odpovědnost může být označena také jako dobrovolný závazek firem ke zlepšení života ve společnosti pomocí příspěvků z vlastních finančních zdrojů (Kotler & Lee, 2005, s. 3).

CSR vymezuje také Světová podnikatelská rada pro udržitelný rozvoj, podle nich se jedná o: *kontinuální závazek podniků chovat se eticky, přispívat k ekonomickému růstu a zároveň se zasazovat o zlepšování kvality života zaměstnanců a jejich rodin, stejně jako lokální komunity a společnosti jako celku*“ (Pavlík, Bělčík a kol., 2010, s. 19).

Nejvýznamnějším sdružením v České republice na poli společenské odpovědnosti je sdružení Business Leaders Forum, které pomáhá firmám naplňovat jejich zásady CSR. Tvrdí, že: „CSR představuje dobrovolný závazek firem chovat se v rámci svého fungování odpovědně k prostředí i společnosti, ve které podnikají“ (Business Leaders Forum, 2017).

Pro CSR existuje opravdu mnoho definic, avšak k zajímavému rozřídění společenské odpovědnosti došel Alexandr Dahlsrud který definoval pět nejčastějších pojmů v definicích CSR (Kunz, 2012):

- environmentální oblast,
- sociální oblast,
- ekonomická oblast,
- stakeholderi a
- dobrovolnost.

Z výše uvedeného vyplývá, že společensky odpovědná firma při vykonávání své činnosti vykazuje určité znaky. Jako první by měl být uveden princip dobrovolnosti, protože veškeré odpovědné aktivity, které si firma stanoví, plní nad rámec své běžné podnikové činnosti. Zároveň je společenská odpovědnost tzv. během na dlouhou trať, proto by se hodnoty firem měly promítnout do strategického plánování a jejich všeobecných postojů. Dalším znakem je transparentnost a otevřená komunikace se všemi zájmovými skupinami, ať už se jedná o zaměstnance, zákazníky či dodavatele (Kunz, 2012).

Dalšími zájmovými skupinami, které jsou důležité pro společensky odpovědné podniky, jsou vláda, média, komunita, výzkumné instituce, občanská společnost a ostatní podniky. Vládní organizace jsou klíčové především kvůli vydávání zákonů a omezení, kterými se všechny podniky musejí řídit. Média jsou zdrojem informací pro všechny další skupiny a díky nim si veřejnost formuje názor na firmy a jejich činnost. Nejvíce dotčenou zájmovou skupinou je lokální komunita, na které se činnost firmy nejvíce odráží – proto je také důležité se chovat odpovědně. Jako kontrolní prvek slouží občané dané země a výzkumné instituce a podniky jsou potenciálními partnery pro odpovědnou firmu (Balboni, 2010). Pokud s těmito skupinami bude firma spolupracovat, může si získat jejich důvěru a postupně naplňovat jejich přání a požadavky, ze kterých následně sama těží (Kunz, 2012).

V neposlední řadě je potřeba uvést respektování principu triple-bottom-line, tedy již výše zmíněných třech pilířů, který bude uveden níže.

1.2.1 Triple-bottom-line

Tento pojem poprvé použil John Elkington, který se řadí mezi přední postavy oboru světové společenské odpovědnosti. Systém Triple-bottom-line byl navrhnut proto, aby spojil ekonomickou stránku podnikání s životním prostředím a sociální sférou a soustředil se na jejich trvalou udržitelnost. Uvedené pilíře označujeme jako 3P: Profit, Planet a People (Coskun Arslan & Kisacik, 2017). Vzájemný vztah mezi ekonomickým, environmentálním, sociálním pilířem a udržitelností (Sustainability) lze vidět na obrázku 1.

Obrázek 1: Vztah 3P a trvalé udržitelnosti

Zdroj: NEMA Communications, 2017

Ekonomická sféra (Profit) se soustředí především na dosažení zisku a ekonomickou a finanční hodnotu podniku. Obecně platí, že čím větší má firma zisk, tím více peněz může věnovat rozvoji podniku a poskytovat odběratelům lepší a kvalitnější služby. Firma by se měla zaměřit nejen na vysokou ziskovost, ale také na schopnost plnit své závazky vůči všem stakeholderům (Coskun Arslan & Kisacik, 2017).

Zde by měla firma přistupovat důmyslně ke všem zájmovým skupinám, aby si zachovala dobré jméno. Jedná se především o rovné přistupování ve výběru dodavatele, vyrábění kvalitních a nezávadných produktů zákazníkům, včasné platby za závazky a neustálá komunikace a sladování potřeb s akcionáři (Kunz, 2012). V neposlední řadě by se firma měla vyhýbat korupci a neustále pracovat na zdokonalování řízení, aby celý chod firmy probíhal podle principů dobrého řízení, transparentně a věrohodně (Fórum dárců, 2005).

Sociální sféra (People) zahrnuje především vztahy se zaměstnanci a společností. Firma by se měla chovat odpovědně a starat se o zdraví a spokojenost svých zaměstnanců, o jejich mezilidské vztahy, atmosféru v kolektivu a zajistit spravedlivou mzdu pro každého jednotlivce (Coskun Arslan & Kisacik, 2017).

Do sociální oblasti spadá také vytvoření vhodných podmínek pro osobní život zaměstnanců, které může firma podpořit pružnou pracovní dobou či prací z domova, a zajištění rovných příležitostí pro všechny uchazeče nehledě na pohlaví, věk, etnikum, sexuální orientaci, víru či národnost. Ke spokojenosti zaměstnanců mohou přispět také nadstandardní příspěvky jako příspěvky na stravování nebo různé zdravotní programy a pravidelné lékařské prohlídky. Důležitá je také rekvalifikace a neustálé vzdělávání, které může přispět nejen zaměstnancům, ale také firmě. Nedílnou součástí sociální sféry je také zákaz dětské práce (Kunz, 2012).

Environmentální sféra (Planet) se zabývá převážně problematikou životního prostředí. Spadají sem problémy využívání zdrojů jako například těžba nerostných surovin, využívání vody a energie, kontaminace půdy, zakládání skládek, emise, znečištění ovzduší, půdy a vod. Přijetím určitých opatření může firma předejít vzniku škod a v nejlepším případě využít konkurenční výhody. Podle principů Globální dohody OSN se podniky zavazují podporovat opatrnostní přístup k environmentálně náchylným případům, jsou zavázány prosazovat vyšší odpovědnost ve vztahu k životnímu prostředí a podporovat, rozvíjet a rozšiřovat technologie šetrné k životnímu prostředí (Zadrazilová, 2011). Z výše uvedených standardů sem spadá především ISO 14000, soustředící se především na ekologicky šetrnou výrobu produktů (Fórum dárců, 2005).

1.2.2 Přínosy CSR

Po seznámení s pojmem CSR nastává otázka, zda se firmám vůbec vyplatí se chovat odpovědně. Argumenty pro zavedení společenské odpovědnosti se dělí na morální, racionální a ekonomické.

Morální argumenty sice připouštějí, že základním cílem firmy je maximalizace zisku, ale společenská odpovědnost přináší navíc přidanou hodnotu, kterou je vytvoření něčeho dobrého. Dobrý skutek by se mohl stát skutečným důvodem, proč takové podnikání vůbec provozovat. Tyto argumenty jsou zároveň založeny na základních principech dodržování tradic, mravů a zvyků (Kuldová, 2010).

Za **racionální argumenty** se považuje zavedení a uznávání CSR jako ochranný prostředek a efektivní nástroj, který má co nejvíce omezit zneužívání společenských povinností. Zavedení CSR do podnikání přináší jednotné podmínky pro všechny subjekty v podnikání a vytváří tak rovné prostředí (Werther & Chandler, 2011).

Ekonomické argumenty pro zavedení CSR jsou takové, že její zavedení spojuje podnikové činnosti se společenskými hodnotami a tím umožňuje podniku rychle reagovat na změny. To je pro podnik konkurenční výhoda. V rámci ekonomických argumentů můžeme jmenovat společensky odpovědné investování (SRI), které pro investory představuje bezpečné a nadprůměrně výnosné investice. Dalšími doprovodnými pozitivy je zvyšování hodnoty nehmotných aktiv jako udržení dobré pověsti firmy či zlepšení její image (Kuldová, 2010).

Dalším z pozitiv, které zavedení CSR přináší, je věrohodnost získaná absolutní transparentností. Pokud firma zveřejňuje své úspěšné, ale i neúspěšné cíle, buduje si důvěru u všech zájmových skupin (Jones, 2014). Přínosy společenské odpovědnosti může tedy pozorovat nejen firma samotná, ale také již uvedení stakeholderi. Pokud jsou spokojeny všechny zájmové skupiny, dochází ke zvyšování konkurenceschopnosti firmy. Hlavní výhody pro jednotlivé zájmové skupiny jsou popsány v tabulce 1.

Tabulka 1: Přínosy CSR pro jednotlivé zájmové skupiny

Skupina	Hlavní výhody
Klienti organizací praktikujících CSR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování kvality nakupovaných produktů/služeb • Inovace organizací vedoucí k širší nabídce produktů/služeb
Zaměstnanci organizací praktikujících CSR	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšování pracovního prostředí • Zvyšování péče o zaměstnance, o rozvoj jejich kvalifikace
Dodavatelé spolupracující s organizacemi praktikujícími CSR	<ul style="list-style-type: none"> • Zefektivnění a zprůhlednění dodavatelsko-odběratelských vztahů • Pozitivní tlak na zvyšování kvality služeb dodavatelů
Občané	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšující se životní prostředí v konkrétním regionu • Zlepšující se sociální vztahy v regionu
Veřejný sektor	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšující se kvalita a dostupnost veřejných služeb • Úspora finančních prostředků
Organizace praktikující CSR	<ul style="list-style-type: none"> • Zvýšení zisku z dlouhodobého hlediska • Zvýšení hodnoty organizace • Zvýšení produktivity a kvality • Snížení nákladů, resp. zvýšení efektivity • Zvýšení loajality klientů • Kvalitní, loajální a motivovaní zaměstnanci • Dobré vztahy v komunitě, v níž firma působí • Přímé finanční úspory ze zavádění environmentálních opatření • Větší důvěryhodnost a přitažlivost pro investory (zjednodušený přístup k dodatečnému kapitálu) • Konkurenční výhody vůči firmám bez vlastní CSR strategie • Zlepšení reputace a spojování organizace s kladnými hodnotami

Zdroj: vlastní zpracování dle Pavlík, Bělčík a kol., 2010, s. 29

Z tabulky 1 je patrné, že nejvíce pozitiv se promítá do firem, které samy praktikují společenskou odpovědnost. Tyto přínosy se promítají především do úspory nákladů. Pokud firma investuje do inovací spojených se CSR, které v budoucnosti zvýší efektivitu podniku, dokáže snížit přímé náklady. Nepřímé náklady, které často nejsou vykazovány ve výročních zprávách, jako náklady na budoucí odstranění znečištěných a poškozených ploch, také vymizí. Z dlouhodobého hlediska tak může firma směřovat k většímu tempu růstu a zvyšování zisku. Výkonnější firmy, obzvláště potom ty se zavedenou CSR, lákají větší množství investorů, otevírají se jim nové obchodní příležitosti a zhodnocují tak svůj podnik (Pavlík, Bělčík a kol., 2010). Pozitivní dopad má zavedení společenské odpovědnosti do firmy také na zaměstnance, kteří pokud dostanou příležitost konat něco dobrého, tak se jí chopí s vervou. Pokud se zaměstnanci zasazují o odpovědné chování, šíří dobrou pověst o firmě, aniž by to byl prvotní záměr vedení (Jones, 2014). Další přínosy pro společensky odpovědné firmy přináší reportování na základě standardů, které byly popsány v podkapitole 1.1. Mezi výhody reportování patří mimo získání transparentnosti také (Kašparová, 2011):

- detailnější analýza nákladů a získaných dat,
- lepší přístup k informacím o výkonech společnosti díky psaným reportům,
- odlišení se od konkurence a tím získání konkurenční výhody,
- efektivnější komunikace se stakeholdery a tím také
- lepší vnímání firmy ze strany veřejnosti.

Všechna výše uvedená pozitiva shrnuje deset hlavních pozitiv, které firmám přináší zavedení společenské odpovědnosti. Jedná se o (CSR Network & Radley Yeldar, 2012):

- růst zisku – společnosti se CSR mají až 4x větší tempo růstu než ty bez CSR,
- přístup ke kapitálu – společensky odpovědné investice,
- snížení nákladů, zvýšení efektivity,
- zlepšení image a pověsti značky,
- růst prodeje a věrnosti zákazníků – 70 % zákazníků přikládá CSR význam,
- růst produktivity a kvality,
- zvýšení schopnosti získat a udržet zaměstnance,
- možná shovívavost orgánů v případě pochybení – při dodržování legislativy,
- snížení rizika a růst řízení rizik – jako přímý důsledek transparentnosti a
- konkurenceschopnost a odbyt.

Jak z textu vyplývá, zavedení společenské odpovědnosti do samotného jádra podnikání se firmám opravdu vyplatí a promítne se nejen po ekonomické, ale také sociální i environmentální stránce, což naplňuje samotnou podstatu společenské odpovědnosti a udržitelného rozvoje. S mnoha pozitivy, která CSR přináší, se můžeme setkat ve většině odborné literatury. S čím se však v knihách často nesetkáme, je i druhý pohled na věc, a to negativa a kritika společenské odpovědnosti. Aby mohlo dojít k objektivnímu posouzení výhodnosti zavedení společenské odpovědnosti, bude v následující podkapitole představena základní kritika CSR.

1.2.3 Kritika CSR

V některých studiích se můžeme setkat s tvrzením, že vybrané firmy obelhávají výsledky a výroční zprávy a to zkresluje celkový dopad a přínosy CSR. Teprve až druhotné studie odhalují, že některé firmy učí pracovníky jak odpovídat při kontrolách, provádět dvojí účetnictví a falšovat výsledky reportů tak, aby dosáhli co nejlepšího celkového ohodnocení. Doporučením je reálně monitorovat výsledky CSR a dělat více výzkumů ve firmách (Prieto-Carrón, Lund-Thomsen a kol., 2006).

Hlavním nepřítelem společenské odpovědnosti byl Milton Friedman, který takřka nabádá všechny podnikatele, aby nepřijímali prvky společenské odpovědnosti za své. Myslí si totiž, že jediným cílem společností, resp. podnikatelů je dosahovat zisk za využití všech zdrojů do míry, která je stále únosná. Friedman ve svém výroku pro *The New York Times* v roce 1970 prohlásil, že: *„existuje jen jedna jediná společenská odpovědnost podniku – využívat své zdroje a zapojovat se do takových aktivit, které navyšují jeho zisk, a to tak dlouho, dokud zůstávají v rámci pravidel hry, čili zapojovat se do otevřené a volné soutěže bez použití klamů a podvodů“* (Kunz, 2012, s. 40).

Ve své úvaze také rozebírá přístup ke stakeholderům. Jedním z přístupů k zájmovým skupinám je vytvořit pro ně určitou hodnotu skrze naplňování společenské odpovědnosti firmy, aniž by došlo k oddělení cílů ekonomických a etických (Crane a kol., 2008). Friedman tvrdí, že vedení společnosti nesmí jednat v rozporu se zájmovými skupinami, ale zároveň na sebe nemá přebírat problémy společnosti. Ty prý zatěžují firmu, přidělávají jí nadměrné náklady a nemůže tak se plně soustředit na svou ekonomickou výkonnost. Podnikatelé by se měli starat jen o maximalizaci zisku a nechat neviditelnou ruku trhu, aby se postarala o důsledky a následný užitek (Kunz, 2012).

Na Milтона Friedmana navazuje kritik Aneel Karnani, který též věří v moc neviditelné ruky trhu a proti CSR argumentuje tím, že pokud se sociální zájmy a ekonomické zájmy firmy dostanou do střetu, nikdy nedojde k upřednostnění společenské odpovědnosti nad ekonomickou prosperitou podniku (Singh, 2010). Ve své studii *Proces proti CSR* v roce 2010 sepsal Karnani ústřední negativa přijetí společenské odpovědnosti. CSR považuje za nesmyslný pojem, který firmy používají pouze, aby zastřešili své public relations, tzn. CSR je pro ně jen způsob, jak se zviditelnit. Dále uvádí, že společenská odpovědnost je neefektivní a firmy, které ji zavedou, se mnohdy oddávají do rukou nezkušeného vedení, které nemusí být dost vzdělané a způsobilé ke správnému vykonávání CSR. K tomu dodává Capaldi, že firma musí brát v potaz náklady vynaložené na zavedení CSR, které jen zeslabují výkon a konkurenceschopnost podniku (Kunz, 2012).

Další kritika CSR míří na její krátkozrakost, protože vymezuje přesný způsob myšlení a prezentování jen v měřítku firmy. CSR ve svém smyslu je promyšlená strategie, která má za cíl oklamat společnost a ve skutečnosti vůbec nemíří k zajišťování lidských práv a udržitelného rozvoje, nýbrž jen k ziskovosti firmy a zvýšení podílu na trhu (Raman & Lipschutz, 2010)

Současným kritikem CSR je americký profesor Robert Reich. Ten tvrdí, že pokud firma přijme společenskou odpovědnost, tak ubírá povinnosti vládě a koncentruje svůj zájem do špatného odvětví. Vláda by se podle Reicha měla soustředit na sociální problémy, které by měla sama efektivně vyřešit, aby umožnila všem firmám kooperovat v příznivém podnikatelském prostředí nezatíženém těmito problémy. Samotné firmy by se pak mohly soustředit především na svůj primární cíl, kterým je maximalizace zisku (Kunz, 2012).

Pokud je na společenskou odpovědnost nahlíženo z pohledu podnikatele, který má za cíl jen maximalizovat zisk, jsou nasnadě důvody, proč CSR kritizovat. Jedním z důvodů může být například to, že CSR popírá základní myšlenku podnikání a upřednostňuje nepodnikatelské zájmy. Dále se odpůrcům nelíbí, že se společensky odpovědné firmy soustředí jen na úzký okruh problémů a plně se nevěnují samotnému podnikání. Pokud se však podíváme na společenskou odpovědnost z pohledu společnosti a zákazníků (zachování životního prostředí, kvalitnější výrobky apod.), jsou ihned patrné důvody, proč firmy aplikují společenskou odpovědnost do svých strategií (Kuldová, 2010).

2 Společenská odpovědnost firem v těžebním průmyslu

Cílem této práce je zaměřit se na aplikování CSR vybranou firmou, kterou jsou Severočeské doly, a.s. (dále také SD). Tato akciová společnost je významnou firmou v České republice a její hlavní činností je těžba. Aby čtenář dostatečně porozuměl všem náležitostem uplatňování CSR v těžební firmě, bude tato kapitola věnována těžebnímu průmyslu, konkrétně pak základním dopadům, které s sebou těžba přináší, a oblastem, které jsou specifické pro společenskou odpovědnost právě v tomto odvětví.

2.1 Základní dopady těžebního průmyslu

S jistotou můžeme říci, že těžební průmysl se značně podílí na ekonomickém vývoji země. V současnosti je na těžbě nerostných surovin závislých více než 20 milionů lidí, a to nejen kvůli samotné spotřebě těžných surovin, ale také fixací na pracovních místech. Těžební společnosti vytvářejí přímá i nepřímá pracovní místa, příjmy z devizových transakcí a daňové výnosy. To vše můžeme označit za příznivé dopady na ekonomiku. Těžba nerostných surovin s sebou však nese i jistá břemena, která jsou veřejností vnímána mnohem zřetelněji. Mezi ně řadíme především negativní socio-ekonomický dopad těžby, který má za následek mj. přesídlování obyvatel z těžebních lokalit (buď dobrovolné, nebo nedobrovolné v důsledku likvidace obytné plochy za účelem další těžby). Neméně významným dopadem je ten environmentální, související s ekologickým znečištěním, ovlivněním životního prostředí, destrukcí krajiny a znečištěním vod a půdy. Všechny tyto faktory dělají oblasti sociálně a ekologicky zranitelnými (Narula, Magray, & Desore, 2017).

V tuto chvíli vyvstává těžebními společnostmi mnoho otázek, na které by měly znát odpověď – Jak se nyní chovat?, Jak zabránit rozpadu biosféry v těžebních lokalitách?, Jak přimět obyvatele přilehlých měst, aby se nestěhovali?, Jak správně provádět rekultivace?, Kam rozdělit efektivně své investice?, apod. Na tyto otázky mohou nalézt odpověď zavedením společenské odpovědnosti a uplatňováním jejích principů. Jelikož se tato kapitola soustředí na těžební společnosti, je nutné specifikovat oblasti CSR, na které se právě tyto společnosti soustředí.

2.2 Oblasti CSR těžebních společností

Jak již bylo řečeno v první kapitole, primárním cílem firem je maximalizovat zisk. To samé platí i pro těžební společnosti, avšak s dodatkem, že CSR navazuje na schopnost vydělávat velký zisk tím, že určitý objem peněz rozdělí do společnosti pro její blaho a příznivý rozvoj (Andrews, 2016). CSR je považována za pokračující závazky podniků k etickému chování a přispívání k ekonomickému rozvoji země, zlepšení kvality života společnosti, svých zaměstnanců a jejich rodin (Narula, Magray, & Desore, 2017).

Na co se však soustředit nejvíce? V těžebním průmyslu je nutné potlačovat vzniklé škody na životním prostředí a sociálním životě, obzvláště když je společenská odpovědnost tohoto odvětví často diskutovaným tématem. Firma by měla sjednotit své společensky odpovědné záměry do následujících skupin: ekonomické, legislativní, etické, dobročinné a ekologické cíle. Tyto cíle bychom podle důležitosti mohli uspořádat do pyramidy, kde základnu tvoří cíle ekonomické, nad nimi jsou legislativní a etické cíle. Špičku pyramidy tvoří cíle dobročinné (Okan, Peker, & Demirelli, 2015). Celé uspořádání lze vidět na obrázku 2.

Obrázek 2: Pyramida cílů CSR v těžebním průmyslu

Zdroj: Dudovskiy, 2013

V konceptu chybí cíle ekologické, které mohou měnit umístění v pyramidě v závislosti na rozsahu těžby a místním poškození životního prostředí a měly by vždy doplňovat firemní odpovědnost.

Všechny uvedené cíle jsou více rozvětvené než původní koncept Triple-bottom-line, avšak stále bychom je k sobě mohli přirovnat. Ekonomické, legislativní a etické cíle spadají pod kategorii Profit, dobročinné pod kategorií People a ekologické pod kategorií Planet.

Mezi **ekonomické cíle**, které by společensky odpovědné těžební firmy měly dodržet, patří vytváření míst pro nové zaměstnance, stimulace místního trhu, ziskovost vlastní firmy a schopnost plnit své závazky. Ta by měla nakupovat stroje od místních výrobců, aby přispívala prosperování domácí ekonomiky. Mezi **legislativní cíle** řadíme dodržování ústavy a všech státních nařízení a zaměstnávání pouze pojištěných zaměstnanců. **Etické cíle** zahrnují transparentnost a neustálé reportování o stavu a výkonech firmy. Těžební firmy by se neměly zapojovat do korupce a řádně a včas komunikovat se všemi stakeholdery (Okan, Peker, & Demirelli, 2015).

Mezi **dobročinné cíle** patří zajistit finanční podporu ve zdravotnictví, kultuře a vzdělávání postiženým oblastem. Dále musí zajišťovat benefity pro své zaměstnance. Firmy by měly zaměstnávat i mladé lidi a vytvořit pro ně perspektivní pracovní příležitost. Důležité je komunikovat s lidmi, kteří žijí v oblastech postižených těžbou, aby nedocházelo k narušování sociální udržitelnosti přesídlováním obyvatel. Nejvíce volenou formou komunikace s těmito lidmi je osobní rozhovor či focus group. U těchto forem musíme brát v potaz, že výsledky závisí na načasování a struktuře rozhovoru, míře angažovanosti respondenta a především na jeho osobním přesvědčení – důvěra ve firmu, znalost CSR a činností firmy, nesnášenlivost, osobní přesvědčení (Narula, Magray, & Desore, 2017). Pocity respondentů jsou kategorizovány do tří po sobě jdoucích fází. Tou první je zklamání, frustrace a vztek. Tato fáze souvisí s prvotním seznámením s firmou a jejím záměrem těžít v blízké lokalitě. Lidé jsou zklamáni z narušení jejich prostředí a koníčků, znečištění a zničení prostředí jim blízkého. Mají velmi nízkou důvěru ve firmu a její schopnost dát vše do pořádku. Ve druhé fázi již spatřují výhody těžby, a to vytváření pracovních míst a příspěvky do infrastruktury, vzdělávání a zdravotnictví. Pokud se tedy firma chová společensky odpovědně, může si postupem času vybudovat důvěru u lidí. Třetí fází je zároveň fází konečnou, kde se obyvatelé obávají o to, co se stane po skončení těžby, zda firma dokáže napravit celkové škody na biosféře. Jako jejich prioritu definují finanční kompenzaci za způsobené škody (Kepore, Higgins, & Goddard, 2013).

Závěrem je k dobročinnosti nutné zmínit, že pokud firma kompenzuje dopady své činnosti darováním části svého zisku, tak přispívá ke snižování chudoby, zvyšování zaměstnanosti a všeobecnému blahu společnosti (Narula, Magray, & Desore, 2017).

Je více než jasné, že při těžbě nerostných surovin se firmy nemohou vyhnout vedlejším negativním dopadům na blízké okolí a degradaci biosféry. Firmy by měly udělat vše pro to, aby tyto efekty minimalizovaly a co nejvíce naplňovaly **ekologické cíle**. Ty zahrnují neznečišťovat životní prostředí, především ovzduší a vodu. Odpovědné těžební firmy by se měly vyhýbat plýtvání vodou, demolici a porušování infrastruktury v okolí lomů a nepoškozovat přirozené zemědělství a ekosystém. Zavazují se též chránit lesy a v nich žijící faunu a endemické druhy (Okan, Peker, & Demirelli, 2015). Kroky ke splnění těchto cílů jsou snižování škodlivých emisí, podpora vědy a výzkumu, recyklování, využívání obnovitelných zdrojů pro vlastní činnost a ekologicky šetrných strojů k těžbě. Důležité je budovat základny v přímé blízkosti těžby a monitorovací stanice v přilehlých oblastech, aby mohlo docházet k nepřetržité kontrole stavu prostředí a rychlé reakci při případné změně stavu (Narula, Magray, & Desore, 2017).

Nesmíme opomenout ani odpovědnost za uvedení do původního anebo lepšího stavu prostředí po skončení těžby. Nejvíce by těžební firmy měly myslet na rekultivace a revitalizace, které jsou také součástí zákona.

3 Aplikování společenské odpovědnosti vybranými firmami

V této kapitole budou postupně představeny dvě těžební akciové společnosti, a to Severočeské doly a Ostravsko-karvinské doly (dále jen OKD). Na jejich příkladu budou demonstrovány teoretické poznatky z předešlých kapitol a popsány konkrétní projevy aplikování CSR. Společnost Severočeské doly byla pro praktickou část této práce vybrána jako hlavní díky internímu zdroji, společnost OKD poté doplňuje kapitolu, aby práce poskytla objektivní komparaci obou společností v oboru společenské odpovědnosti. Komparační tabulka bude uvedena závěrem této kapitoly. Primárními zdroji pro podkapitolu 3.1 jsou osobní rozhovor s panem Ing. Otakarem Vomastou, jím poskytnuté interní materiály a oficiální internetové stránky Severočeských dolů.

3.1 CSR ve společnosti Severočeské doly, a.s.

Akciová společnost Severočeské doly byla založena 1. ledna 1994 a jejím jediným akcionářem je ČEZ, a.s. V současnosti společnost zaměstnává necelých 5000 zaměstnanců. Předmětem jejího podnikání je povrchová těžba, úprava a odbyt hnědého uhlí, které provádí v Severočeské hnědouhelné pánvi. Severočeské doly ročně vyprodukují přes 23 milionů tun uhlí a řadí se tak mezi největší producenty hnědého uhlí v České republice. Těžební odvětví vyžaduje více soustředění na společenskou odpovědnost než jakékoli jiné, a tak nejsou Severočeské doly pozadu. Soustředí se na kompenzaci využívání přírodních zdrojů, obnovu krajiny a udržení ekologické stability regionu. V současnosti probíhá těžba ve dvou povrchových dolech, a to v dolu Bílina a dolu Tušimice, pojmenovaných podle místa těžby (Severočeské doly a.s., 2017a). V blízkosti obou dolů se nacházejí obce a města, proto je nutné se soustředit na spokojenost jejich obyvatel a kvalitu okolního životního prostředí. Rozložení obcí a měst přilehlých k dolům znázorňují obrázky 3 a 4.

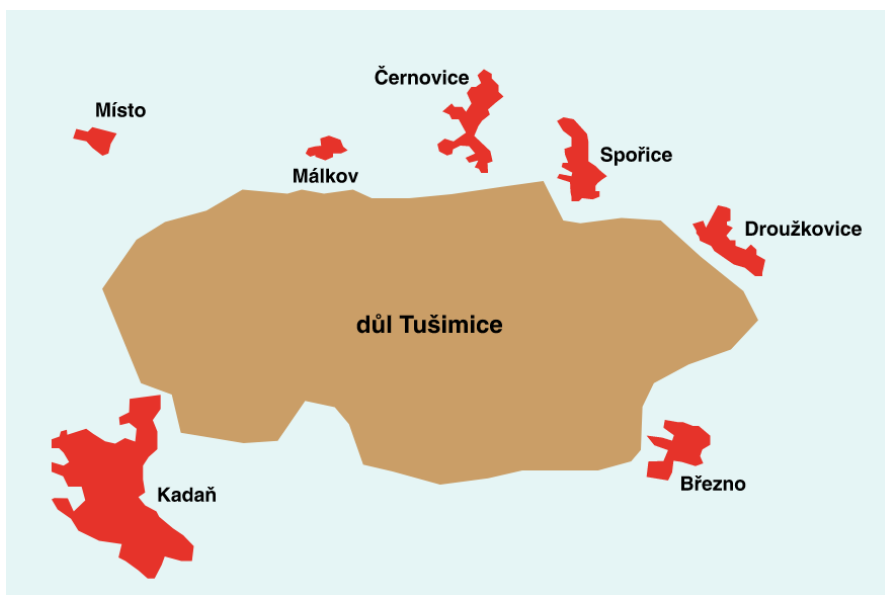
Severočeské doly se jako odpovědná firma snaží o strategii udržitelného rozvoje a tím i společenské odpovědnost ve všech třech oblastech 3P. Jako poslání své společnosti vnímá: *„těžbu, úpravu a prodej hnědého uhlí, rekultivaci ploch dotčených těžbou, pomoc okolním obcím a městům, která leží v blízkosti dolů a ochranu životního prostředí“* (Severočeské doly a.s., 2017b).

Obrázek 3: Důl Bílina a jeho přilehlá města a přilehlé obce

Zdroj: Severočeské doly a.s., 2017b

Obrázek 4: : Důl Tušimice a jeho přilehlá města a přilehlé obce

Zdroj: Severočeské doly a.s., 2017b

V **ekonomické oblasti** si firma dala za cíl dlouhodobě zajistit dodávky hnědého uhlí pro své odběratele, chce využívat zásoby doprovodných surovin a vytvořit produkty pro ekologické vytápění. Dále vyžaduje přijatelné a ekonomicky efektivní náklady na těžbu uhlí a služeb s ní spojených (Severočeské doly a.s., 2017b).

Společnost také čerpá dotace z Evropské unie k realizaci projektů s názvy „Komplexní odprášení nakládacího místa nakládacího zásobníku nákladového nádraží Úpravny uhlí Ledvice“ a „Snížení prašnosti přesypů PD Y5-U91,92; PD U29-U7; PD U30-U2“. Cílem těchto projektů je snížit prašnost při pásové dopravě uhlí díky novým technologickým opatřením a snížit vytvářené emise znečišťujících látek (Severočeské doly a.s., 2017c).

Velmi pozitivním ekonomickým faktorem je skutečnost, že všechny stroje, které společnost při těžbě využívá, odebírá od dceřiné společnosti PRODECO a.s. Odebíráním od místních dodavatelů přispívá společnost ke startování ekonomiky a zachování peněžních toků v Ústeckém kraji. Opomenout nesmíme ani vytváření pracovních míst stimulující rostoucí zaměstnanost v kraji (Vomasta, 2017).

Etickým cílem je především transparentnost, které se Severočeské doly drží. Na jejich internetových stránkách si každý může prohlédnout, jak vypadá stroj, na kterém se v dolech pracuje a umožňuje tak každému nahlédnout do provozu. Dále společnost zveřejňuje všechny výroční zprávy a nově také nefinanční report (Vomasta, 2017).

Dalším projevem CSR je zřízení volně přístupného Informačního centra v Chomutově, ve kterém je potenciální zájemce seznámen s budoucím plánem rekultivací a dalšími podrobnostmi (Severočeské doly, a.s., 2018).

Dále společnost dbá na odpovědný přístup ke všem svým stakeholderům. Ten je zajištěn vytvořením specializovaných týmů lidí, kteří monitorují spokojenost stakeholderů a jejich potřeby, přání či stížnosti. Výběr dodavatelů je transparentní, objektivní a nediskriminační. Společnost také myslí na vlastní ekonomickou udržitelnost, proto si pečlivě ověřuje bonitu všech partnerů, snižuje rizikovost pohledávek, vypracovává vlastní rizikové plány a sleduje stávající i plánované legislativní vyhlášky. Za společenskou odpovědnost získaly Severočeské doly několik ocenění, mezi které patří např. cena za společensky odpovědné chování od Triton Management Consultancy (Interní materiály, 2017).

V rámci **legislativních cílů** společnost pravidelně dává část svých peněz na rekultivační fond, ze kterého se poté čerpají prostředky na samotnou rekultivaci a výstavbu (Vomasta, 2017). Navíc byl ve společnosti zaveden řídicí a kontrolní systém s názvem Corporate Compliance (česky Společenské dodržování), který má za cíl zmírnit rizika spojená s porušováním legislativy (Interní materiály, 2017).

Sociální oblast, nebo také **dobročinné cíle**, navazuje na vytváření pracovních míst v dolech, která zajišťují druhotnou zaměstnanost v dodavatelských firmách. Zde je důležité dodržovat bezpečnost práce a ochranu zdraví zaměstnanců. Společnost získala ocenění s názvem Zlatý Permon od Českého báňského úřadu za prevenci vzniku pracovních úrazů a ochranu zdraví svých pracovníků. V rámci zajištění bezpečnosti práce jsou všichni pracovníci rozděleni do jednotlivých skupin a jsou pravidelně školeni. Dělníci jsou školeni jednou ročně, neprovozní pracovníci a management firmy jednou za tři roky a všichni pracovníci povinně též jednou za tři roky z důvodu prověření jejich znalostí (Vomasta, 2017).

V roce 2016 zaznamenala společnost 57 pracovních úrazů mezi svými zaměstnanci a 30 pracovních úrazů u pracovníků dodavatelů. Mezi nejčastější patřily rány a povrchová zranění, zlomeniny kostí, vykloubení, vyvrtnutí a natažení končetin. Evidován je také otřes mozku a popáleniny, to však v minimální možné míře. Míra úrazovosti za tento rok činila 0,1 %. Smrtelný úraz není za uvedený rok evidován ani jeden. Zajímavostí je, že na pozici, která je ohrožena vysokým rizikem překročení bezpečných mezí prachu a hluku, pracuje ve společnosti celých 14 pracovníků. U nich prozatím nebyly zjištěny žádné újmy na zdraví (Interní materiály, 2017).

Angažovanost zaměstnanců se projevuje ve firemním programu zvaném „Společně a Dobrovolně“, kde mohou věnovat jeden řádně proplacený pracovní den v roce na dobrovolnickou činnost a pomoci někomu ze zasažené oblasti. Mezi provedené projekty se řadí zkrášlení školky v Březně nebo vysazení nových stromů v Braňanech. Zaměstnanci jsou spokojenější, pokud mohou sladit své zájmy s odpovědnými cíli společnosti a konat dobré věci (Severočeské doly a.s., 2017d).

Pro společnost je též důležitá zpětná vazba a spokojenost jejich zaměstnanců, které jsou zjišťovány pomocí osobních rozhovorů mezi pracovníky a jejich nadřízenými. V rámci společnosti funguje vnitřní komunikace, tzv. intranet, ve které má každý pracovník možnost vyjádřit svůj názor a navrhnout zlepšující opatření, která se předávají na Úsek strategie a komunikace a dále se řeší (Interní materiály, 2017).

Do sociální odpovědnosti spadá také péče o zaměstnance v podobě nefinančních benefitů. Společnost poskytuje svým pracovníkům následující výhody (Vomasta, 2017):

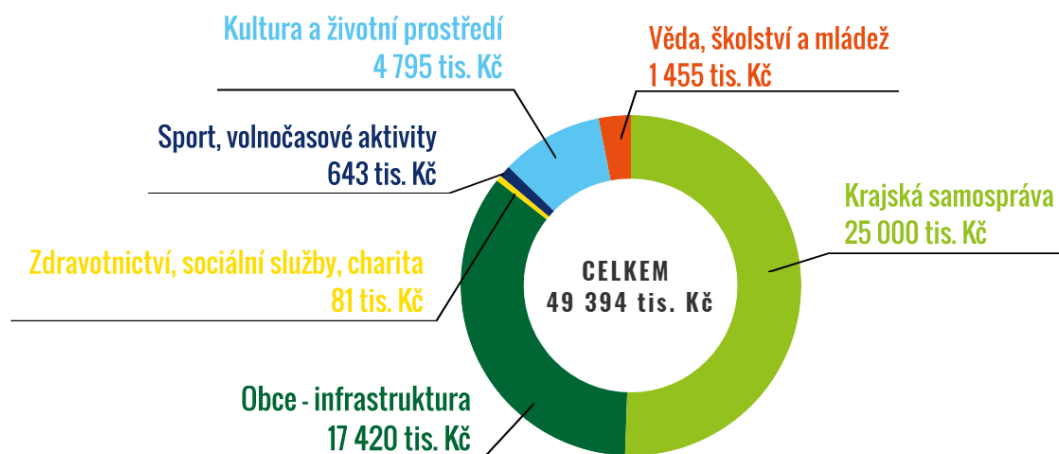
- závodní stravování včetně příspěvku,
- nepeněžní poukázky na sportovní, zdravotní a rekreační potřeby pracovníků,
- 5 týdenní dovolená,
- vitaminy a ochranné nápoje v zimním období,
- dobrovolné očkování,
- příspěvek na pojištění a
- příspěvek na podporu osobního rozvoje.

V rámci podpory kariérního rozvoje jsou zajištěny interní i externí školení, zahrnující např. Program školení liniového managementu na 5 let, rozvoj jazykových a počítačových dovedností a školení zajišťující obnovení, resp. prohloubení, kvalifikace (Interní materiály, 2017).

Opomenout se mezi dobročinnými cíli nesmí ani navazování kontaktu s přilehlými obcemi a městy a podpora jejich neziskového sektoru, vzdělávání a kultury. Severočeské doly vyjadřují podporu např. formou finančních darů nebo reklamních partnerství. Pro společnost je velmi důležité si zachovávat přízeň občanů přilehlých obcí a minimalizovat negativní dopady těžby. Jejich společenská odpovědnost směrem k obcím probíhá především formou podpory kulturních akcí. Svou odpovědnou činnost soustředí hlavně na obce Březno, které je nejbližší doly Tušimice, a Braňany spolu s Mariánskými Radčicemi, které jsou nejbližší k doly Bílina (Vomasta, 2017).

V roce 2015 darovaly Severočeské doly téměř 50 milionů korun obcím a městům Ústeckého kraje, což činí zhruba 0,5 % ročního obrátu firmy (Interní materiály, 2017). Strukturu darů lze vidět na obrázku 5.

Obrázek 5: Struktura darů obcím v roce 2015

Zdroj: Severočeské doly a.s., 2017b

Jako konkrétní projevy společenské odpovědnosti v obcích lze jmenovat sponzoring Březenské pouti a srpnového Dne s Březenským drakem v obci Březno u Chomutova. Podpora obce Braňany spočívá ve sponzorování Braňanského posvícení a organizování zakončení školního roku pro studenty. Každoročně se zde vyhlašuje nejlepší student, kterého vybere učitelský sbor, a Severočeské doly ho ocení darem v podobě jízdního kola. Bez daru neodejdou ani úspěšní studenti s vyznamenáním, kteří dostanou dárkové tašky. Další spolupráce s braňanskou školou je záchrana obojživelníků z předpolí dolu Bílina. Společnost také zajistila školní autobus pro žáky z Mariánských Radčic, kteří nemají ve své obci žádnou školu. Autobusem se pohodlně dostanou z Radčic přímo do Braňan, kde základní škola sídlí. Kvůli rozšíření dolu Bílina bude zrušena velmi využívaná silnice, která vede z Mariánských Radčic, Lomu i Louky do Braňan, takže by byl všem místním ztížen přístup do obce. Společnost se však zavazuje k vytvoření nové silnice ještě před zrušením té původní, aby nedošlo k narušení spojení mezi všemi vesnicemi a městy. Jelikož bude důl Bílina rozšířen až k těsné blízkosti Mariánských Radčic i přes zmíněnou silnici, jsou zde budovány protihlukové valy a retenční nádrž, která má sloužit jako protipovodňové opatření dolu i obce. V rámci schvalování systému EIA (Vyhodnocení vlivů na životní prostředí) mají obce možnost vyjádřit své požadavky, co by chtěly v obci postavit nového jako kompenzaci dopadů těžby. V Mariánských Radčicích by měl v budoucnosti vzniknout sportovní areál nebo třeba koupaliště (Vomasta, 2017).

Environmentální oblast skrývá cíle jako ekologicky šetrné dobývací postupy a technologie, snížení emisí, prachu a hluku, šetrnější nakládání s odpady a důlními vodami a využívání surovin z vlastních zásob. Důležitým cílem je obnovovat krajinu, která je poškozena těžbou, pomocí rekultivací (Severočeské doly a.s., 2017b). V souladu s vizí akcionáře ČEZ se doly snaží o nejefektivnější a nejbezpečnější těžbu, kterou zajišťují skrze spolehlivé dodávky pro elektrárny a zákazníky, minimalizaci výdajů a optimalizaci investic (Severočeské doly a.s., 2017e). Další aktivitou v environmentální oblasti je záchrana obojživelníků z předpolí povrchového dolu Bílina, jak již bylo naznačeno výše. Zde probíhá odchyt a převoz obojživelníků z těžebních oblastí pod dohledem odborníků z pražské České zemědělské univerzity a s povolením od Ministerstva životního prostředí (Severočeské doly a.s., 2017f).

Severočeské doly se snaží o obnovování krajiny a zastavení ztrát biodiverzity. Přínosnou společensky odpovědnou aktivitou je také projekt STOP PRACH, který společně realizují města pod horou Bořeň a Severočeské doly od roku 2009. Jak samotný název vypovídá, jedná se o zmírnění dopadu prachu na ovzduší. (Severočeské doly a.s., 2017g).

V rámci kontroly stavu ovzduší se pořádají konference se zastupiteli a obyvateli měst, kde se hledají společná řešení a kontrolují se průběžná měsíční měření v přilehlých obcích na Bílinsku a Chomutovsku. Mezi opatření patří ochranné valy, stavění zelených protiprašných pásů a flexibilní rekultivace uvolněných ploch. *„Budování bezprašných dopravních komunikací v důlních provozech, zkrápění nebezpečných cest nebo přesypů na pásových dopravnících přispívá nejen k lepšímu životnímu prostředí obyvatel obcí v okolí našich provozů, ale také k čistšímu pracovnímu prostředí našich zaměstnanců“* (Severočeské doly a.s., 2017h).

Dalším projektem je ochrana před hlukem, který v dolech způsobují především rýpadla, zakladače a dopravníkové pásy. V problémových oblastech je prováděn monitoring hluku, jehož výsledky jsou přeposílány vedení postižených obcí. Následně dochází k budování protihlukových bariér a sázení vzrostlých stromů, které hluk a prach zachycují. Společnost staví mobilní stěny z balíků slámy vysoké 10-12 metrů, od kterých se hluk strojů odráží. U strojů je nápravným opatřením zakrývání motorů pásových dopravníků a výměna hlučných válečků pro tichý chod (Severočeské doly a.s., 2017i).

Největším problémem pro okolní obce je vysoká prašnost, kterou trpí obce především v letních měsících. Ke snížení prašnosti pomáhá cesty pokropit vodou a nově se na nezpevněné cesty aplikuje chemická sloučenina Calton, která na sebe váže prachové částice a vodu, takže se prašnost značně snižuje. Cesty v dolech jsou tvořeny drceným betonem a živicí, které jsou odebírány přímo z dolů a dochází tak k druhotnému využívání materiálů (Vomasta, 2017).

S environmentálními cíli souvisí samozřejmě tematika rekultivací a budoucích plánů společnosti. K roku 2015 bylo zrekultivováno téměř 5 400 hektarů a dalších 2 000 hektarů je stále rekultivováno. V plánu do budoucna je zrekultivovat dalších 5 800 hektarů. Celková zrekultivovaná plocha po ukončení těžby, tj. rok 2050, by měla činit téměř 13 200 hektarů (Severočeské doly a.s., 2017j).

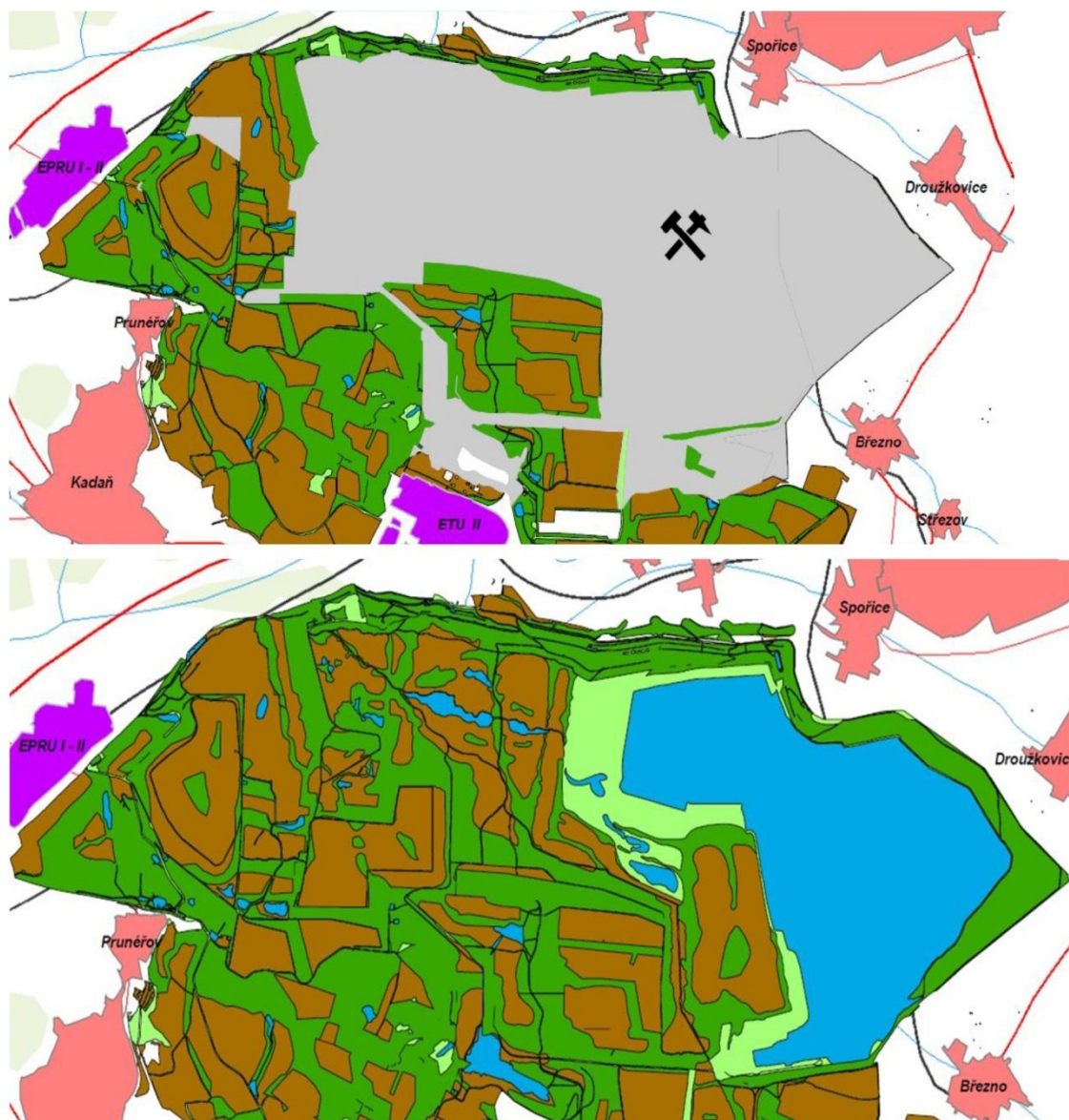
V současné době jsou stanovené jasné limity těžby, které se již nepřekročí. Důl Bílina se v nejbližší době rozšíří blíže k Braňanům a Mariánským Radčicím, dále však pokračovat nebude. Po finálním dokončení těžby, které je odhadované na rok 2055, mají Severočeské doly v plánu zaplavit důl Bílina vodou a vytvořit tak jezero s názvem Bílina. To by se mělo napouštět zhruba 10 let a využity k tomu budou potoky a řeky z Krušných hor. V okolí jezera vznikne zalesněná plocha i lesopark. Po dolu Tušimice chce společnost vytvořit Dračí jezero. Konkrétní plány pro rekultivace dolů jsou vidět níže na obrázcích 6 a 7, kde obrázek nahoře zobrazuje současný stav a obrázek pod ním budoucí plán (Vomasta, 2017).

Obrázek 6: Plán na rekultivace dolu Bílina v roce 2065

Zdroj: vlastní zpracování dle Severočeské doly a.s., 2017b

Obrázek 7: Plán na rekultivace dolu Tušimice v roce 2045

Zdroj: vlastní zpracování dle Severočeské doly a.s., 2017b

3.2 CSR ve společnosti OKD, a.s.

Společnost Ostravsko-karvinské doly, a.s. (zkráceně OKD) je akciovou společností, která je součástí firmy New World Resources. OKD je významnou těžební společností, která působí v Moravskoslezském kraji. Její činností je především hlubinná důlní těžba černého uhlí pro účely energetického a hutního průmyslu. Ročně společnost vytěží zhruba 7 milionů tun uhlí (OKD a.s., 2012a). Pod správu společnosti spadají čtyři doly – Důlní závod 1 a 2, Závod Útlum – Jih a důl Frenštát. V současnosti se provádí aktivní těžba pouze v prvních dvou uvedených dolech (OKD a.s., 2012b). Pro lepší představu o umístění dolů je přidán obrázek 8, kde jsou aktivní doly označeny v kroužku.

Obrázek 8: Umístění aktivních dolů v oblasti Hornoslezské uhelné pánve

Zdroj: vlastní zpracování dle OKD a.s., 2012b

Stejně jako mají Severočeské doly stanovené svoje poslání, má i OKD to své. Mimo těžby, zpracování a prodeje uhlí se také zabývají odpovědností, prosperitou, stabilitou a pokrokovostí (OKD a.s., 2012a). Společnost OKD jedná v zájemném souladu se společenskou odpovědností a udržitelným rozvojem. Jako hlavní pilíře své odpovědnosti (OKD a.s., 2012c) si stanovila následující:

- Corporate Governance,
- naši lidé,
- naše komunita a
- naše životní prostředí.

Corporate Governance, tzn. vedení a kontrola společnosti, lze obsahově zařadit do kategorie Profit, čili ekonomické, legislativní a etické cíle. Na znamení oddanosti těmto cílům přijala společnost Etický kodex. Ten udává, jak se zaměstnanci budou chovat k odběratelům, dodavatelům, akcionářům, zaměstnancům, státní správě, konkurenci i životnímu prostředí. Dále uvádí pravidla pro zaměstnance OKD. Společnost „*přijímá tento etický kodex jako soubor základních hodnot a přístupů k podnikání, kterým se řídí při výkonu své podnikatelské činnosti*“ (OKD a.s., 2012d). Mezi další standardy, které firma uznává, řadíme respektování pravidel obchodování s akcemi nadřazené společnosti New World Resources a pravidel finanční politiky, regulující její finanční operace. Dále společnost ctí pravidla poctivého podnikání, přičemž razantně odmítá korupci a úplatky a bojuje proti nim. Zastává tak spravedlivost a transparentnost, o čemž také vypovídá zveřejňování všech výročních zpráv na webu společnosti. V neposlední řadě je potřeba jmenovat orientaci na spokojeného zákazníka snahou o co nejkvalitnější a nejkompaktnější nabídku (OKD a.s., 2012e).

Pilíř **naši lidé** zahrnuje vytváření pracovních míst a péči o zaměstnance a má úzkou vazbu s cíli dobročinnými a pilířem People. V roce 2013 ve společnosti pracovalo zhruba 12 000 pracovníků. Společnost se dobře stará o své zaměstnance, což dokazuje neustálé snižování fluktuace. Jako hlavní benefity pro zaměstnance (OKD a.s., 2012f) lze jmenovat příspěvky na:

- penzijní připojištění,
- stravování,
- dovolenou,
- dopravu,
- kulturní, společenské a sportovní aktivity a
- rekreační pobyty.

S péčí o zaměstnance se váže také bezpečnost. Evidovaný počet úrazů za rok 2012 byl 208. Uvnitř organizace probíhají neustálé inovace, zaměstnanci jsou vybaveni novými ochrannými prostředky, např. chrániči a novými měřicími přístroji, což výrazně zabraňuje vzniku poranění. Pořízení těchto pomůcek vyšlo firmu na 83 milionů Kč.

Stejně jako Severočeské doly vlastní i OKD ocenění Zlatého Permona za rok 2012 za bezpečnou těžbu (OKD a.s., 2012g) a vytvářejí dle zákona finanční rezervy na sanaci a rekultivace (OKD a.s., 2010).

Jelikož chce společnost podporovat a rozvíjet společenský život a sociální oblast svého okolí, zřídila Nadaci OKD. Cílem této nadace, a tedy i pilíře **naše komunita**, je na regionální úrovni zlepšit vybavenost a životní podmínky v oblasti sociální péče, obnovit movité i nemovité objekty či upravit veřejná prostranství. Na evropské úrovni se pak jedná o vytváření finanční a ekonomické analýzy, analýzy potřeb a marketingového průzkumu a dokumentace hodnocení vlivu na životní prostředí, viz již výše zmíněná EIA (Nadace OKD, 2012a).

Společnost doposud přispěla na 2305 projektů po celé České republice a celková přispěná částka činí téměř 313 milionů korun. Největší část z podpořených projektů se pochopitelně soustředí v Moravskoslezském kraji s počtem 1946 projektů. Od roku 2016 směřuje společnost své dary pouze do okolí ostravsko-karvinských dolů (Nadace OKD, 2012b). Za rok 2015 věnovala společnost na projekty okolních obcí zhruba 10 milionů korun (Nadace OKD, 2012c).

Většina těchto projektů je zaměřena na obnovu poškozeného životního prostředí, které společnost realizuje v rámci pilíře **naše životní prostředí**. Jedním z problémů, na které se OKD soustředí, je čištění vod, které projdou oběhem dolů. Jedná se o vody odpadní a splaškové. Odpadní vody se tvoří v úpravkách uhlí, kde také rovnou dochází k jejímu prvnímu čištění. Předčištěné vody jdou z úpravny do čističky odpadních vod a odtud se vyčištěná voda pouští dále do venkovních vodních toků. Splašková voda je čištěna biologickými čističkami nebo průmyslovými čistírnami. OKD se snaží efektivněji využívat vodu a tím více šetřit životní prostředí. Využívají uzavřené vodní okruhy, které recyklují použitou vodu, část technologicky předčištěné odpadní vody z úpraven používají k další výrobě a používají vlastní srážedlo k oddělení nečistot z vody (OKD a.s., 2012h).

Nedílnou součástí odpovědného přístupu k životnímu prostředí jsou rekultivace. Ty probíhají ve dvou fázích, a to technické a biologické. Jako první se provádí technická fáze, při které dochází k odstranění zbytkové zeleně a horní vrstvy půdy, modelaci krajiny včetně zabránění vzniku bezodtokých oblastí.

Konečnou akcí technické fáze je kladení vytěženého materiálu (hlušiny) zpět na místo rekultivace, kde budou později vznikat zalesněné plochy. Biologická fáze zahrnuje samotný proces zatravnění, výsadbu zeleně a dlouholetou budoucí péči. Jedním z nejrozsáhlejších a nejzajímavějších rekultivačních projektů je Darkovské moře. Technická rekultivace zde probíhala 13 let a biologická rekultivace dalších 5 let. Celkem se zrekultivovalo 145 hektarů, čímž se tento projekt řadí mezi největší na Moravě a druhý v celé České republice, kdy první místo obsazují právě rekultivace povrchových dolů v severních Čechách. Celkové náklady na rekultivaci Darkovského moře se pohybují kolem 630 milionů korun a na financování se podíleli OKD a Ministerstvo financí ČR za doprovodu státních ekologických dotací. Mezi další rekultivační projekty (OKD a.s., 2010) můžeme zařadit:

- Lipiny (63 milionů Kč),
- obnovu louckých rybníků (19,8 milionů Kč),
- Louky – Osmá stavba (220 milionů Kč),
- Husova (70 milionů Kč) či
- obnovu Karvinského potoka (65 milionů Kč).

K roku 2010 činil objem hotových rekultivací zhruba 1400 hektarů a objem probíhajících rekultivací 844 hektarů (OKD a.s., 2010).

Mimo rekultivace se společnost snaží o šetrné nakládání s odpady a omezování produkce nebezpečných látek (OKD a.s., 2012i).

3.3 Komparace obou společností

V podkapitole 3.1 a 3.2 byly představeny dvě významné české těžební společnosti. Společnost Severočeské doly, působící v severních Čechách, provozuje svou činnost ve dvou aktivních dolech a zaměstnává necelých 5000 pracovníků. Společnost OKD je významnou společností pro Moravu a zaměstnává přes 12000 pracovníků. Obě firmy jsou si dobře vědomy následků jejich těžební činnosti, proto se zavázaly ve svých firemních strategiích naplňovat cíle společenské odpovědnosti. Pro maximální přehlednost jsou uvedené projevy společenské odpovědnosti sumarizovány v tabulce 2.

Tabulka 2: Komparace základních údajů obou uvedených společností

	Severočeské doly	OKD
Provozovatel	ČEZ a.s.	NWR Plc
Počet aktivních dolů	2	2
Počet zaměstnanců	5000	12 000
Roční objem produkce uhlí	23 milionů tun	7 milionů tun
Aktivní doly	2	2
Ekonomické cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Včasné a kvalitní dodávky odběratelům • Vytváření pracovních míst • Efektivní hospodaření s náklady • Čerpání dotací • Stroje od českých výrobců 	<ul style="list-style-type: none"> • Včasné a kvalitní dodávky odběratelům • Vytváření pracovních míst
Etické cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Transparentnost • Zveřejňování výročních zpráv • Odpovědnost ke stakeholderům • Online prohlídky strojů • Nefinanční report • Zřízení informačního centra • Cena za CSR 	<ul style="list-style-type: none"> • Transparentnost • Zveřejňování výročních zpráv • Etický kodex – odpovědnost ke stakeholderům • Boj proti korupci
Legislativní cíle	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultivační fond • Vlastní řídicí a kontrolní systém 	<ul style="list-style-type: none"> • Rekultivační fond • Dodržování pravidel finanční politiky

<p>Dobročinné cíle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnost práce • Školení pracovníků • Zlatý Permon • 57 lehkých úrazů (2016) • Benefity zaměstnancům • Roční dary obcím 50 milionů Kč • Konference se zastupiteli měst 	<ul style="list-style-type: none"> • Bezpečnost práce • Nové bezpečnostní vybavení • Zlatý Permon • 208 úrazů (2012) • Benefity zaměstnancům • Roční dary obcím 10 milionů Kč • Nadace OKD
<p>Ekologické cíle</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Využívání zásob doprovodných surovin • Šetrné dobývací postupy • Ochrana obojživelníků • Stop prach • Snižování emisí, hluku a prachu – bariéry, zkrápění • Zalesňování • Monitoring 	<ul style="list-style-type: none"> • Využívání zásob vlastních vod • Čištění vod • Šetrné nakládání s odpady • Šetrné dobývací postupy • Omezení produkce nebezpečných látek
<p>Rekultivace</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zrekultivováno 5400 hektarů • Probíhající rekultivace 2000 hektarů • Zbývá zrekultivovat 5800 hektarů 	<ul style="list-style-type: none"> • Zrekultivováno 1400 hektarů • Probíhající rekultivace 844 hektarů

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Tabulka 2 je pro přehlednost členěna na společensky odpovědné cíle dle autorů Okan, Peker, & Demirelli, 2015 a Narula, Magray, & Desore, 2017, ačkoli každá společnost pojala pilíře CSR svým způsobem. Vztahy mezi základními pilíři Triple-bottom-line, cíli CSR v těžebním průmyslu a cíli jednotlivých společností jsou vysvětleny v kapitolách 2 a 3.

Obě společnosti se v **ekonomické** sféře snaží nejen o maximalizaci zisku, ale také o co nejkvalitnější produkty, které budou dodávány odběratelům včas. Společnosti jsou pro své kraje významnými zaměstnavateli a tvoří tisíce pracovních míst. Severočeské doly účelově čerpají evropské dotace a snaží se efektivně hospodařit s náklady. Oproti Severočeským dolům nakupují OKD stroje ze zahraničí (OKD a.s., 2012j), což znamená odliv části peněz z české ekonomiky a patrné snížení úrovně společenské odpovědnosti. Co se týká **etické** sféry, obě společnosti vykazují transparentnost a pravidelně zveřejňují výroční zprávy na svých internetových stránkách.

Severočeské doly navíc zveřejňují nefinanční report a v rámci transparentnosti bylo otevřeno volně přístupné informační centrum a na oficiálních stránkách byly spuštěny online prohlídky používaných rypadel. Obě společnosti se také zavázaly k odpovědnému chování ke všem zájmovým skupinám, OKD navíc vydalo svůj Etický kodex, ve kterém všechna pravidla stvrzují. Důležité je také zmínit veřejný boj OKD proti korupci. Za etiku však působí odpovědněji Severočeské doly, které nechávají více nahlédnout veřejnost do své činnosti. V dodržování **legislativy** jsou obě společnosti vyrovnané, zřizují vlastní rekultivační fond a řídí se platnou legislativou.

Jelikož těžba s sebou nese riziko zranění, dbají obě společnosti na přísnou bezpečnost práce, v rámci které probíhají také pravidelná školení. Obě společnosti vlastní ocenění Zlatého Permona za bezpečnou těžbu a obě přispívají mnoha benefity svým zaměstnancům. Pokud porovnáme dostupné údaje o zraněních, Severočeské doly vykazují zhruba čtyřnásobně nižší úrazovost než OKD. Důvodem může být především hlubinná těžba, která pro OKD znamená větší rizikovost než těžba povrchová. Nad tímto faktem však společnost nezhálela a investovala peníze do nového bezpečnostního vybavení pro dělníky.

Obě společnosti se starají i o přilehlé obce, proto jim přispívají nemalými částkami. Severočeské doly poskytly obcím za rok 2015 zhruba pětinašobek daru OKD. OKD soustředí svou dobročinnost na Nadaci OKD, v rámci které financují i projekty obcí. Obě firmy se starají dobře o své zaměstnance, v rámci **dobročinnosti** však vítězí Severočeské doly z důvodu vyšších finančních darů, které jsou dány objemem produkce, respektive obratem firmy.

Ve sféře **ekologické** se obě společnosti soustředí na zahlazování negativních dopadů na životní prostředí, obě využívají vlastních recyklovaných zdrojů a snaží se o šetrné dobývání. Severočeské doly se snaží více o snižování emisí, hluku a prachu. V rámci **rekultivací** výrazně vedou Severočeské doly se skoro čtyřnásobně větší zre kultivovanou plochou. Tento údaj logicky vyplývá z plochy dolů, která je mnohem větší než plocha dolů OKD. Podle počtu uvedených faktů působí ekologicky odpovědněji Severočeské doly. Na problematiku je však nutno pohlížet z obou stran, protože Severočeské doly zabírají se svou povrchovou těžbou velkou plochu, která s sebou nese vyšší prašnost a hlučnost než těžba hlubinná. Rozsáhlejší vytěžená plocha také potřebuje rozsáhlejší a nákladnější rekultivace. Ve všech ohledech se však obě společnosti chovají odpovědně, přijímají všechna rizika a snaží se dělat maximum pro obnovení zdevastované krajiny.

4 Metodika analýzy spokojenosti obyvatel s činností SD

Jak je z předchozích kapitol patrné, důležité pro těžební společnosti je především jednat se svým okolím, tedy komunikovat se zasaženými obcemi. Potřebné je neustále zjišťovat názory obyvatel a sladovat odpovědné chování s jejich přáními a potřebami. Pro tyto účely bylo zpracováno dotazníkové šetření, jehož hlavním cílem bylo zjistit, zda jsou obyvatelé obcí a měst přilehlých k dolům Tušimice a Bílina spokojeni s odpovědnou činností Severočeských dolů. Dílčím cílem bylo zjistit, zda respondenti vnímají nějaké pozitivní a negativní dopady těžby na daný region a těch poté využít k návrhům na opatření pro Severočeské doly. Dotazník je uveden v příloze A.

Pro zpracování dotazníkového šetření bylo kromě popisné statistiky u části otázek využito programu Statistica 12. Původně zamýšleným testem nezávislosti bylo využití Pearsonova chí-kvadrát testu, ale tomu zabraňovaly základní podmínky jeho využití. Těmito podmínkami jsou existence všech hodnot v kontingenční tabulce nenulových (tedy všechny alespoň 1) a více než 80 % buněk kontingenční tabulky musí mít četnost větší než 5. Tyto podmínky data z dotazníku nesplňují, proto se autorka přiklonila k použití korelační metody Kendallovo Tau, která nevyžaduje vstupní podmínky k porovnání dvou proměnných. Koeficient se pohybuje v rozmezí hodnot od -1 do 1 včetně, přičemž hodnota 1 znamená naprostou závislost (Řezanková, 2011).

Aby mohlo dojít k testování, byly hodnoty jednotlivých odpovědí převedeny ze slovních na číselné následujícím způsobem: Určitě ne (5) – Spíše ne (4) – Ani jedno (3) – Spíše ano (2) – Určitě ano (1); a Ano (1) – Ne (5).

Následně byly formulovány výzkumné otázky:

VO1: Pokud je těžba vnímána jako problém, kterými faktory je to zapříčiněno?

VO2: Existuje jednotnost v názorech respondentů na dopady těžby?

VO3: Mají finanční dary obcím a městům pozitivní následky?

VO4: Má sázení nových stromů pozitivní následky?

VO5: Existují faktory, které ovlivňují názor respondentů v tom, že SD dělají dostatek pro zmírnění dopadů těžby a přispívají ke zlepšení života v postižených regionech?

VO6: Pokud je těžba vnímána jako problém, jsou tím ovlivněny i další názory respondentů?

Na základě výše uvedených výzkumných otázek byly formulovány následující hypotézy:

H1: Existuje vztah mezi informovaností respondentů o dopadech těžby a vnímáním těžby jako problému.

H2: Respondenti pozorují snížení prašnosti i hlučnosti zároveň.

H3: Respondenti pozorují zvýšení prašnosti i hlučnosti zároveň.

H4: Existuje vztah mezi finančními dary a rozvojem kraje.

H5: Existuje vztah mezi finančními dary a konáním kulturních akcí.

H6: Existuje vztah mezi sázením nových stromů a snížením prašnosti.

H7: Existuje vztah mezi sázením nových stromů a rozvojem kraje.

H8: Existuje vztah mezi rozvojem kraje a dostatečnou angažovaností SD.

H9: Existuje vztah mezi snížením prašnosti a dostatečnou angažovaností SD.

H10: Existuje vztah mezi snížením hlučnosti a dostatečnou angažovaností SD.

H11: Existuje vztah mezi vytvářením nových pracovních míst a dostatečnou angažovaností SD.

H12: Existuje vztah mezi konáním konferencí a dostatečnou angažovaností SD.

H13: Existuje vztah mezi vnímáním těžby jako problému a motivací se odstěhovat z regionu právě kvůli těžbě.

4.1 Výsledky dotazníku

Dotazník byl vytvořen na portálu Survio a rozšířen byl pomocí sociální sítě Facebook, kde primární rozšíření proběhlo přes oficiální i neoficiální stránky dotčených obcí, aby co nejvíce respondentů patřilo právě do zasažené skupiny. Další část dotazníku byla rozšířena přímým odkazem mezi známé, protože autorka sama bydlí v zasažené oblasti. Dotazník obsahoval celkem 16 otázek (13 uzavřených a 3 otevřené), sběr odpovědí probíhal od 12. února do 12. března 2018 a získáno bylo celkem 231 odpovědí. Z důvodu zachování celistvosti práce budou výsledky dotazníku uvedeny v následujícím textu.

První čtyři otázky v dotazníku byly demografické. První otázka členila respondenty podle pohlaví. Na dotazník odpovědělo 159 žen (68,8 %) a 72 mužů (31,2 %).

Další otázka rozčlenila respondenty do věkových skupin. 60 respondentů patřilo do skupiny 15-30 let (26 %), 94 respondentů do skupiny 31-45 let (40,7 %), 58 respondentů do skupiny 46-60 let (25,1 %) a 19 respondentů do zbylé skupiny více než 60 let (8,2 %).

Třetí otázka sloužila ke zjištění ekonomického statusu respondentů. Na výběr měli tázaní z pěti uzavřených a jedné otevřené odpovědi. Mezi uzavřenými odpověďmi si vybralo celkem 209 lidí z možností následovně: 31 studentů (13,4 %), 5 zaměstnanců SD (2,2 %), drtivá většina zaměstnanců jiné společnosti – 133 odpovědi (57,6 %), 19 osob samostatně výdělečně činných (8,2 %) a 21 důchodců (9,1 %).

V otevřené možnosti volili respondenti především mateřskou dovolenou, celkem 10x, a zbylých 12 odpovědí bylo především kombinací více předchozích možností, např. student i zaměstnanec nebo OSVČ, invalidní důchodce i zaměstnanec.

Dílním cílem třetí otázky bylo zjistit, jak se odlišují názory zaměstnanců Severočeských dolů od ostatních respondentů. Z celkového počtu 5 odpovědí jich 60 % zná pojem společenská odpovědnost, 100 % nevnímá těžbu jako potenciální problém a 80 % si myslí, že Severočeské doly určitě dělají dostatek pro zmírnění dopadů jejich těžební činnosti. Spokojenost se CSR z pohledu interních zaměstnanců je tedy značná.

Čtvrtá otázka zněla „*Ve které obci/kterém městě bydlíte?*“ Na výběr měli respondenti ze 13 obcí a měst (viz obrázky 3 a 4) v okolí dolů a navíc jednu otevřenou možnost. Celkem 177 respondentů si vybralo jednu z pevně daných možností, viz příloha A. Ve zbylých 54 odpovědích se nejčastěji objevovaly obce a města jako Horní Jiřetín, Most a Meziboří. Celkem 3x se v odpovědích objevila i Praha, přičemž odpovědi příslušely bývalým obyvatelům regionu, proto byly ponechány ke zpracování. V reakcích se objevilo dalších 10 odpovědí s obcemi jako např. Zelená, Želenice nebo Havraň, které byly autorkou zařazeny do položky Okolní obce. Pro větší přehlednost jsou jednotlivá města, resp. jednotlivé obce spolu s počtem odpovědí zobrazena sestupně v tabulce 3.

Tabulka 3: Zobrazení počtu odpovědí u čtvrté otázky

Litvínov	49	Bílina	12	Horní Jiřetín	8
Most	23	Chomutov	12	Duchcov	5
Braňany	22	Ledvice	10	Osek	3
Lom u Mostu	22	Mariánské Radčice	10	Praha	3
Březno	16	Meziboří	10	Místo	2
Kadaň	14	Okolní obce	10	Spořice	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Pátá otázka již byla zaměřena přímo na téma této práce a zněla následovně: „*Znáte pojem společenská odpovědnost firem, z anglického Corporate Social Responsibility (CSR)?*“ Na tuto otázku odpovědělo 88 lidí (38,1 %), že tento pojem znají a zbytek, tedy 143 lidí (61,9 %), že pojem neznají.

Šestou otázkou chtěla autorka zjistit, zda respondenti znají společnost Severočeské doly. Zde drtivá většina odpověděla kladně, konkrétně 226 lidí (97,8 %) společnost zná. Zbýlých 5 respondentů (2,2 %) společnost nezná.

Východiskem pro další analýzu je tedy fakt, že naprostá většina respondentů zná působení Severočeských dolů, protože se jejich bydliště nachází ve městech a obcích přilehlých k dolům; ale většinou nejsou seznámeni s pojmem společenská odpovědnost firem. Z těchto faktů se dá usoudit, že respondenti vnímají negativní i pozitivní dopady činnosti Severočeských dolů a jejich odpovědi nejsou příliš ovlivněny znalostí CSR.

Následující dvě otázky spolu úzce souvisejí. Cílem sedmé otázky bylo zjistit, zda se respondenti zajímají o dopady těžebního průmyslu na jejich dosavadní způsob života v jejich okolí a cílem osmé otázky bylo zjistit, zda respondenti vnímají těžbu v dolech Bílina a Tušimice jako závažný problém. U obou možností měli tázaní na výběr z hodnotové škály složené z možností Určitě ne - Spíše ne - Ani jedno - Spíše ano - Určitě ano. Rozložením odpovědí se ukázalo, že přes 55 % respondentů, kteří se určitě zajímají o dopady těžebního průmyslu, označilo v osmé otázce odpověď určitě ano, tzn. že určitě vnímají těžbu jako problém. Těchto dvou otázek se týká VO1 a z ní vyplývající H1, přičemž hodnota koeficientu Kendallovo Tau vyšla 0.309, což vypovídá o střední závislosti mezi odpověďmi na tyto dvě otázky. V úvahu byla brána také p-hodnota, což je „*nejmenší hladina významnosti, při které je možné ještě zamítnout nulovou hypotézu*“ (Neubauer, Sedlačík, & Kříž, 2012, s. 194).

Pro H1 vyšla p-hodnota 0,0001 a hypotéza tak byla potvrzena na hladině významnosti 5 %, jež byla použita i v dalších testech. I ostatní odpovědi na sedmou a osmou otázku spolu úzce souvisely a z odpovědí vyplynulo, že čím méně jsou respondenti informováni o dopadech těžby, tím méně vnímají těžbu v jejich regionu jako problém.

Devátá otázka byla první otevřenou otázkou v dotazníku, ale stále byla povinná. V této otázce měli respondenti uvést základní výčet negativních dopadů těžby, které pozorují v jejich okolí. Všechny odpovědi jsou uvedeny v tabulce 4.

Tabulka 4: Četnost odpovědí u deváté otázky

Prašnost	117	Špinavé silnice, provoz	8
Hlučnost	61	Omezení přístupu do krajiny	6
Devastace krajiny	60	Narušení ekosystému	6
Žádné	40	Ano	5
Znečištěné ovzduší	34	Blízkost úpravny uhlí	3
Změna klimatu (smog, inverze)	19	Kontaminace půdy a vod	3
Demolice obcí a objektů	18	Nekvalitní uhlí	2
Respirační onemocnění	11	Prolomení limitů	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Nejčastější odpovědí na tuto otázku byla prašnost s celkovým počtem 117. Následovala hlučnost a devastace krajiny se 60 a 61 odpověďmi. Tyto tři nejčastější odpovědi byly očekávané, protože jak již bylo uvedeno v teoretické části, tyto hlavní problémy s sebou povrchová těžba přináší. Mezi další dopady s méně než 20 odpověďmi patří znečištěné ovzduší a změna klimatu a s tím spojená respirační onemocnění. Dále se respondentům nelíbí demolice okolních obcí a zamezení přístupu do krajiny zasažené těžbou.

Desátá otázka byla ve stejné formě jako předchozí otázka, ale zjišťovala pozitivní dopady těžby. Získané odpovědi shrnuje tabulka 5.

Tabulka 5: Četnost odpovědí u desáté otázky

Žádné	79	Získané energie	6
Pracovní místa	65	Ano	3
Sponzorské dary organizacím a obcím	49	Nevím	2
Rekultivace	42	Turistické a cyklistické stezky	1

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Nejčastěji opakovanou možností byla odpověď „Žádné“ s celkovým počtem 79 respondentů, kteří nepozorují ve svém okolí ani jeden pozitivní dopad činnosti Severočeských dolů. Mezi další tři nejpočetnější odpovědi patří podle respondentů vytváření pracovních míst, finanční příspěvky, které putují do organizací a obcí a rekultivace. U těchto odpovědí si lze povšimnout úzké souvislosti s ekonomickým, sociálním i environmentálním pilířem. Mezi méně početné patří např. získané energie díky místnímu uhlí a budování turistických a cyklistických stezek. Z tabulek 4 a 5 je patrné, že respondenti vnímají negativní dopady mnohem více, než ty pozitivní.

Jedenáctá otázka umožnila respondentům označit na škále svůj názor týkající se snížení/zvýšení prašnosti a hlučnosti, rozvoje kraje; sázení nových stromů, vytváření pracovních míst, poskytování finančních příspěvků obcím, pořádání kulturních akcí a pořádání konferencí s obyvateli měst. Na první pohled lze v tabulce 6 pozorovat, že 87 lidí určitě nesouhlasí s tvrzením, že by došlo ke snížení prašnosti v jejich okolí, což je zároveň maximum u této odpovědi. Tomu odpovídá maximum u druhé odpovědi, kde 69 respondentů určitě souhlasí se zvýšením prašnosti. Přehled ostatních odpovědí lze vidět v tabulce 6.

Tabulka 6: Četnost odpovědí u jedenácté otázky

	Určitě nesouhlasím	Spíše nesouhlasím	Ani jedno	Spíše souhlasím	Určitě souhlasím
Snížení prašnosti	87	55	25	49	15
Zvýšení prašnosti	20	51	39	52	69
Rozvoj kraje	20	54	44	89	24
Snížení hlučnosti	47	69	54	49	12
Zvýšení hlučnosti	17	47	66	67	34
Sázení stromů	11	36	36	108	40
Nová prac. místa	20	40	54	88	29
Finanční dary	8	28	52	84	59
Kulturní akce	14	38	55	85	39
Konference	32	50	91	48	10

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

I této otázky se týkaly výzkumné otázky a hypotézy, konkrétně VO2 – H2, H3; VO3 – H4, H5 a VO4 – H6, H7. Přehled výsledků je uveden v tabulce 7.

Tabulka 7: Výsledky testování hypotéz H2 – H7

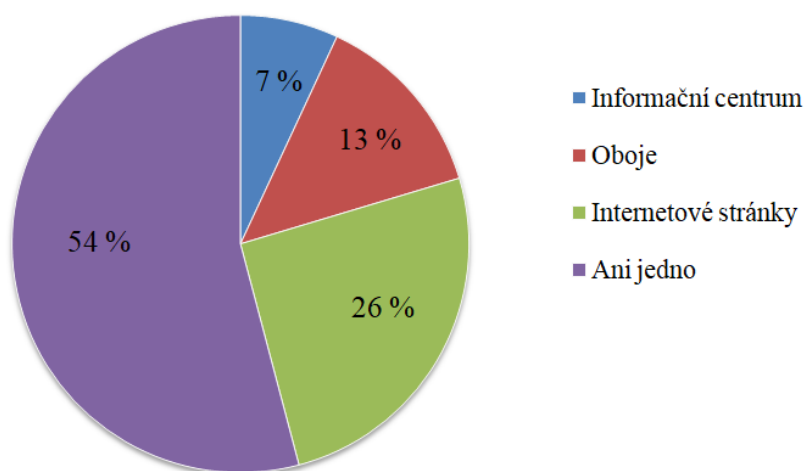
Hypotéza	Kandallovo Tau	P- hodnota	Potvrzení hypotézy
H2: Respondenti pozorují snížení prašnosti i hlučnosti zároveň.	0.474	0,00001	ANO
H3: Respondenti pozorují zvýšení prašnosti i hlučnosti zároveň.	0.477	0,00001	ANO
H4: Existuje vztah mezi finančními dary a rozvojem kraje.	0.365	0,00001	ANO
H5: Existuje vztah mezi finančními dary a konáním kulturních akcí.	0.440	0,00001	ANO
H6: Existuje vztah mezi sázením nových stromů a snížením prašnosti.	0.144	0,001046	NE
H7: Existuje vztah mezi sázením nových stromů a rozvojem kraje.	0.359	0,00001	ANO

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Odpovědí na výzkumné otázky 2 a 3, zda existuje jednotnost v názorech respondentů a zda mají finanční dary pozitivní následky, je ano. U hypotéz v tabulce 7 vyšly střední až podstatné závislosti mezi proměnnými, tudíž došlo k potvrzení těchto hypotéz. Jedinou výjimkou je hypotéza H6, kde nízký koeficient vypovídá o nízké závislosti proměnných – z tohoto důvodu byla hypotéza zamítnuta. Tento výsledek je překvapivý, protože primárním důvodem pro sázení stromů je zamezení vysoké prašnosti. Respondenti tedy nepozorují efektivnost této aktivity Severočeských dolů.

Dvanáctá otázka zněla: „Navštívili jste někdy internetové stránky nebo informační centrum Severočeských dolů?“ a autorka chtěla zjistit, zda jsou tyto komunikační kanály respondenty využívány. Respondenti měli na výběr z informačního centra nebo internetových stránek. Procentuální rozložení jednotlivých odpovědí je zobrazeno na obrázku 9, ze kterého je patrné, že více než 50 % respondentů nevyužilo ani jednoho komunikačního kanálu.

Obrázek 9: Procentuální vyjádření počtu odpovědí u dvanácté otázky

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Třináctá otázka byla zaměřena na budoucí plán rekultivací obou dolů po ukončení těžby a záměrem bylo zjistit, zda jsou respondenti s tímto plánem seznámeni. Více než polovina respondentů (58,9 %) není seznámena s budoucím plánem na rekultivace a 11 % respondentů by informace chtělo vědět, ale neví, kde je nalézt.

Čtrnáctou otázkou chtěla autorka zjistit, zda si respondenti myslí, že jsou Severočeské doly odpovědnou firmou. Jelikož autorka předpokládala, že respondenti spíše nebudou seznámeni s pojmem CSR, položila otázku nepřímou: „Myslíte si, že Severočeské doly dělají dostatek pro zmírnění dopadů těžby a přispívají tak ke zlepšení života v postižených regionech?“ Respondenti měli možnost zvolit odpověď na hodnotové škále stejně jako v předchozích otázkách. Odpovědi na obou stranách škály byly téměř vyrovnané a v odpovědích se nevyskytoval žádný extrémní výkyv. S touto otázkou však souvisí VO5 a s ní hypotézy H8 - H12. Výsledky jsou uvedeny v tabulce 8. Závislosti u hypotéz H8 – H10 jsou střední s velkou statistickou významností. Hodnoty Kendalllovo Tau pro H11 a H12 jsou nízké, což vypovídá o slabém vztahu mezi proměnnými. Hypotézy byly z tohoto důvodu zamítnuty.

Tabulka 8: Testování hypotéz H8 – H12

Hypotéza	Kandallovo Tau	P- hodnota	Potvrzení hypotézy
H8: Existuje vztah mezi rozvojem kraje a dostatečnou angažovaností SD.	0.409	0,00001	ANO
H9: Existuje vztah mezi snížením prašnosti a dostatečnou angažovaností SD.	0.411	0,00001	ANO
H10: Existuje vztah snížením hlučnosti a dostatečnou angažovaností SD.	0.309	0,00001	ANO
H11: Existuje vztah mezi vytvářením nových pracovních míst a dostatečnou angažovaností SD.	0.288	0,00001	NE
H12: Existuje vztah mezi konáním konferencí a dostatečnou angažovaností SD.	0.265	0,00001	NE

Zdroj: vlastní zpracování, 2018

Poslední uzavřená otázka měla za cíl zjistit, zda respondenti považují těžbu v regionu za hlavní důvod k přestěhování. Odpovědi byly spíše záporné (Určitě ne 19 % a Spíše ne 37,7 %), takže respondenti ve většině případů nepovažují těžbu za hlavní důvod k odstěhování. Respondenti, kteří odpověděli „Určitě ano“, jsou převážně obyvateli obcí a měst, které se nachází nejbližší dolům – tedy Braňany, Mariánské Radčice a Březno. Oproti tomu obyvatelé města Litvínov, které se nenachází ve spádové oblasti dolů, volili ve větší míře možnost Určitě ne. Poslední hypotézou byla existence vztahu mezi vnímáním těžby jako problému a motivací se odstěhovat z regionu právě kvůli těžbě (H13). Korelační koeficient 0.414 značí střední závislost mezi oběma proměnnými s velkou statistickou významností (p-hodnota 0,00001), proto byla hypotéza potvrzena.

Z odpovědí je patrné, že vůle odstěhovat se právě kvůli těžbě narůstá s blízkostí místa bydliště k místu těžby a motivace se odstěhovat kvůli vnímání těžby jako problému má střední závislost.

Jako poslední nepovinná položka dotazníku byl volný prostor pro respondenty, kde mohli vyjádřit své připomínky. Jelikož nebyla otázka označena jako povinná, vyjádřilo se pouze 45 lidí. Nejčastěji se jednalo o výtky, jako např. nedostatečná přehlednost aktivit SD, bourání obcí či nevratné dopady na zdraví obyvatel. Mnohokrát bylo také zmíněno, že ani malá část finančních prostředků darovaných obci se nedostane k samotným občanům, což by ocenili více (příspěvky na léky nebo čističky vzduchu).

Na druhou stranu zde byly uvedeny i pozitivní názory, které zastávají těžbu v tomto regionu, chválí Severočeské doly za kvalitně provedené rekultivace a vytváření pracovních míst. Několikrát zmiňován je také fakt, že zastavení těžby by mělo fatální důsledky pro zaměstnanost v kraji, což se nedá popřít.

4.2 Návrhy na zlepšující opatření

Výsledky dotazníku popsané v podkapitole 4.1 slouží jako východisko pro návrhy na zlepšující opatření pro Severočeské doly. I když jsou odpovědi na jisté otázky rozporuplné, stále mají silnou vypovídací hodnotu. V této podkapitole budou uvedeny návrhy na zlepšení, které by Severočeské doly mohly vzít v úvahu a uplatnit je.

4.2.1 Prohlídky pro školy v informačním centru

Tento návrh vyplynul ze získaných odpovědí na otázku, zda respondenti někdy navštívili internetové stránky nebo informační centrum (otázka 12). Z celkového počtu 16 návštěvníků informačního centra byli jen dva studenti a zbytek zaměstnanci jiné společnosti. Z 31 návštěvníků webu i informačního centra byli studenti pouze čtyři. Z této sekundární analýzy vyplývá nízká návštěvnost informačního centra právě studenty, což vybízí k větší angažovanosti Severočeských dolů. Firma by měla začít komunikovat se základními a středními školami z okolí dolů a nabídnout jim přednášku a exkurzi po informačním centru, seznámit žáky a studenty s problematikou těžby, CSR a rekultivací. Na Mostecku a Chomutovsku se dohromady nachází 75 základních škol (Školy online, 2018a) a 25 středních škol (Školy online, 2018b), což značí ohromný potenciál návštěvníků ve věku zhruba od 10 do 19 let. Seznámení mladých lidí s významností těžby pro ekonomiku a region, vytvářením pracovních míst, péče o zaměstnance, odpovědného chování nebo rekultivací; a změna jejich pohledu na tak choulostivou záležitost je to, co Severočeské doly potřebují. Mimo zvýšení povědomí o dané problematice si mohou SD vytvořit i budoucí zájemce o pracovní pozice ve firmě.

4.2.2 Zefektivnění konferencí s obyvateli měst

Konference s obyvateli měst už v současnosti probíhají, ale mnoho lidí o nich stále neví. Spíše než studenti by cílovou skupinou mohly být ostatní skupiny, tedy zaměstnanci převážně ve věku 30-50 let a důchodci. Všichni obyvatelé totiž nebudou mít možnost se dopravit do mnohdy vzdáleného informačního centra v Chomutově, proto je konference ideální řešení. Zlepšující opatření spočívá ve zlepšení komunikace Severočeských dolů se samotnými občany právě pomocí častěji konaných konferencí. Na konferencích mohou být občané za pomoci powerpointových prezentací seznámeni s bližšími informacemi ohledně budoucích plánů na rekultivace, se kterými většina respondentů není seznámena (viz otázka 13). Snížena by mohla být také nevraživost obyvatel postižených měst a obcí k samotné těžbě i firmě. Konference znamená přímý osobní kontakt a rozhovory zástupců Severočeských dolů s obyvateli, což umožňuje nejrychlejší reakci na stávající problémy, které občany trápí.

4.2.3 Finanční příspěvky pro obyvatele

Údaje v tabulkách 4 a 5 vypovídají o tom, že občané Mostecka spatřují spíše nevýhody těžby, mezi které patří vysoká prašnost a hluchost. Zároveň si také myslí, že Severočeské doly nedělají dostatek pro to, aby tyto jevy zmírnily. Podle interních informací se SD skutečně snaží co nejvíce zmírňovat prašnost i hluchost, ať už ochrannými valy, zkrápěním nebo vysazováním stromů. Navzdory tomu, že se SD zasazují o odpovědné snižování negativních jevů, stále se jedná jen o malé kroky v porovnání s ohromnou plochou dolů a masivními následky těžby. Protože se tyto negativní jevy nedají zcela odstranit, doporučovala by autorka následující řešení: namísto zavádění dalších méně efektivních protihlukových a protiprašných valů by si mohli občané v postižených oblastech do domácností pořídit čističku vzduchu, kterou by jim Severočeské doly následně proplatily – plnou nebo částečnou cenu. Náhrada by se odvíjela od celkové částky, za kterou by si domácnosti čističku zakoupily, následovně:

- do 1000 Kč – 100% náhrada,
- 1001 – 3000 Kč – 50% náhrada,
- 3001 – 5000 Kč – 25% náhrada a
- 5001 – 10000 Kč – 10% náhrada ceny.

Při propočtu nákladů je nutno vzít v potaz nikoli počet obyvatel, ale počet domácností v postižených oblastech. Podle konzultací s panem Ing. Vomastou by se náklady na proplacení čističek do obcí Březno, Mariánské Radčice a Braňany pohybovaly kolem 4 milionů korun. Autorka předpokládá, že pokud by toto opatření bylo realizováno, zajisté by si čističku nepořídila každá domácnost v regionu, takže náklady na financování by se nepohybovaly v tak vysokých hodnotách.

Zavedení tohoto opatření značí oboustranně výhodnou situaci, kdy pro obyvatele by pořízení takové čističky znamenalo snížení prašnosti díky omezenému větrání (především v letních měsících). Celkové náklady pro společnost by se daly přesně stanovit až po důkladném propočtu, přesto podle autorčina názoru znamená tato volba nižší náklady než do uvedených bariér a zároveň zvýšení spokojenosti obyvatel a přívětivosti a náklonnosti k firmě.

Závěr

Hlavním cílem práce bylo zaměřit se na společenskou odpovědnost vybrané těžební firmy, popsat ji, analyzovat její odpovědnou činnost a vytvořit návrhy na opatření. Za tímto účelem byla vybrána společnost Severočeské doly, a.s., která provozuje těžbu v severních Čechách již 24 let. V první kapitole práce byl čtenář seznámen s pojmy udržitelný rozvoj a společenská odpovědnost firem, protože jsou tyto dvě oblasti úzce svázány. Práce pojednává o významnosti společenské odpovědnosti především pro těžební společnosti, které musí více než jiná odvětví sladovat zájmy ekonomické, sociální i environmentální v souladu s Triple-bottom-line. Těžební společnosti mají blíže specifikované pilíře, které vycházejí z 3P a pomáhají tak těžebním firmám efektivněji naplňovat společensky odpovědné cíle. Společnost Severočeské doly daruje ročně na společensky odpovědné aktivity kolem 50 milionů korun, které putují např. na pořádání společenských akcí a zvelebování regionu. Nejen touto částkou, ale také transparentností převyšuje společnost OKD, která byla zvolena k porovnání.

Firma musí neustále komunikovat s občany nebo jejich zástupci, aby nedocházelo k rozkolům mezi přáními a potřebami. Podstatným přínosem této práce bylo realizované dotazníkové šetření, mající za cíl analyzovat spokojenost občanů z postižených měst a obcí s odpovědnou činností Severočeských dolů. Výhodou pro Severočeské doly bylo využití autorčina zájmu o danou problematiku a využití externího člověka k provedení nezávislého výzkumu. Analýzou získaných odpovědí bylo zjištěno, že většina respondentů vnímá především negativa těžby, mezi které nejčastěji patří prašnost a hlučnost. Díky prozkoumání vztahu mezi sázením nových stromů a snížením hlučnosti došla autorka k závěru, že toto opatření je méně efektivní, než by bylo potřebné. Za tímto účelem uvedla autorka v závěrečné kapitole návrh na snížení stavu prašnosti, a to darování finančního příspěvku domácnostem na pořízení čističky vzduchu. Tento návrh by mohl po jeho aplikování mít nejlepší odezvu, protože testování závislosti hypotéz dokázalo, že finanční dary mají přímý vliv na rozvoj kraje i spokojenost obyvatel. Finanční dary obyvatelům znamenají jejich přímou podporu a vyvolávají v lidech méně nevráživosti a pocit souzáležitosti.

Z dotazníkového šetření též vyplynulo, že většina respondentů nemá představu o pojmu CSR, na což navazují další dvě opatření uvedená v závěrečné kapitole. Tyto návrhy využívají dosavadních kapacit a v praxi jsou jednoduše proveditelné.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Přínosy CSR pro jednotlivé zájmové skupiny.....	16
Tabulka 2: Komparace základních údajů obou uvedených společností.....	38
Tabulka 3: Zobrazení počtu odpovědí u čtvrté otázky.....	45
Tabulka 4: Četnost odpovědí u deváté otázky.....	46
Tabulka 5: Četnost odpovědí u desáté otázky.....	46
Tabulka 6: Četnost odpovědí u jedenácté otázky.....	47
Tabulka 7: Výsledky testování hypotéz H2 – H7.....	48
Tabulka 8: Testování hypotéz H8 – H12.....	50

Seznam obrázků

Obrázek 1: Vztah 3P a trvalé udržitelnosti	13
Obrázek 2: Pyramida cílů CSR v těžebním průmyslu.....	21
Obrázek 3: Důl Bílina a jeho přilehlá města a přilehlé obce	25
Obrázek 4: : Důl Tušimice a jeho přilehlá města a přilehlé obce	25
Obrázek 5: Struktura darů obcím v roce 2015.....	29
Obrázek 6: Plán na rekultivace dolu Bílina v roce 2065	32
Obrázek 7: Plán na rekultivace dolu Tušimice v roce 2045	33
Obrázek 8: Umístění aktivních dolů v oblasti Hornoslezské uhelné pánve	34
Obrázek 9: Procentuální vyjádření počtu odpovědí u dvanácté otázky	49

Seznam použitých zkratk

AA	Account Ability
CSR	Corporate Social Responsibility
ČEZ	České energetické závody
EIA	Environmental Impact Assessment
GRI	Global Reporting Initiative
ILO	International Labour Organization
ISO	International Organization for Standardization
NWR Plc	New World Resource, Public limited company
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development
OKD	Ostravsko-karvinské doly
OSN	Organizace spojených národů
SA	Social Accountability
SD	Severočeské doly
SRI	Socially responsible investing
UN	United Nations

Seznam použité literatury

- Andrews, N. (2016). Challenges of corporate social responsibility (CSR) in domestic settings. *Resources Policy*, 47, 9-17.
- Balboni, F. (2010). *The Economics of Corporate Social Responsibility*. Saarbrücken: VDM Verlag.
- Business Leaders Forum (2017). *Business Leaders Forum*. Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.csr-online.cz/slovník-pojmu/>
- Coskun Arslan, M., & Kisacik, H. (2017). The Corporate Sustainability Solution: Triple Bottom Line. *Journal of Accounting & Finance*. 18-34.
- Crane, A., & kol (2008). *The Oxford handbook of corporate social responsibility*. Oxford: Oxford University Press.
- CSR PORTAL (2012). *CSR PORTAL*. Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.csrportal.cz/cz/spolecenska-odpovednost-firem/spolecenska-odpovednost-v-evropske-unii/spolecenska-odpovednost-v-evropske-unii>
- CSR Network, & Radley Yeldar (2012). *CSR Network*. Cit. 28. 12. 2017, dostupné z: http://www.csr-online.cz/wp-content/uploads/2012/11/Radley_Yeldar_10_hlavn%C3%ADch_prisnosu_CSR.pdf
- Dudkovskiy, J. (2013). *Research methodology*. Cit. 27. 1. 2017, dostupné z: <https://research-methodology.net/carrols-csr-pyramid-and-its-relation-to-modern-environment/>
- Fórum dárců (2005). *Napříč společenskou odpovědností firem*. Kladno: AISIS.
- Interní materiály (2017). Interní materiály společnosti Severočeské doly, a.s. Chomutov.
- Jenkins, H. (2004). Corporate Social Responsibility and the Mining Industry: Conflicts and Constructs. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 11(1), 23-34.
- Jones, D. (2014). *Společensky odpovědné chování se firmám vyplácí*. Praha: Management Press.
- Kašparová, K. (2011). *Reportování o společenské odpovědnosti podniku*. Brno: Masarykova univerzita.

- Kepore, K., Higgins, C., & Goddard, R. (2013). What do indigenous communities think of the CSR practices of mining companies? *Journal of Business Systems, Governance & Ethics*, (8)1, 34-50.
- Kočíková, P. (1998). *Evropská unie a životní prostředí*. Ostrava: Montanex a.s.
- Kotler, P., & Lee, N. (2005). *Corporate Social Responsibility: Doing the Most Good for Your Company and Your Cause*. Hoboken: John Wiley & Sons.
- Kuldová, L. (2010). *Společenská odpovědnost firem: etické podnikání a sociální odpovědnost v praxi*. Kanina: OPS.
- Kunz, V. (2012). *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada.
- Maier, K. a kol. (2012). *Udržitelný rozvoj území*. Praha: Grada.
- Management Mania (2016). *Management Mania*. Cit. 4. 1. 2018, dostupné z: <https://managementmania.com/cs/iso-26000-spolecenska-odpovednost-firem>
- Ministerstvo životního prostředí (2017). *Ministerstvo životního prostředí*. Cit. 28. 12. 2017, dostupné z: http://www.env.cz/cz/udrzitelny_rozvoj
- Moldan, B., Kovanda, J., & Hák, T. (2009). *Situační zpráva ke Strategii udržitelného rozvoje ČR*. Praha: Ministerstvo životního prostředí.
- Nadace OKD (2012a). *Nadace OKD*. Cit. 30. 1. 2018, dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/cs/nadace-okd/o-nadaci>
- Nadace OKD (2012b). *Nadace OKD*. Cit. 2. 3. 2018, dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/cs/podporene-projekty>
- Nadace OKD (2012c). *Nadace OKD*. Cit. 2. 3. 2018, dostupné z: <http://www.nadaceokd.cz/files/2015/Prehled-organizaci-a-projektu-podporenych-v-roce-2015.pdf>
- Narula, S., Magray, M., & Desore, A. (2017). A sustainable livelihood framework to implement CSR project in coalmining sector. *Journal of Sustainable Mining*, 16(3), 83-89.
- NEMA Communications. (2017). *NEMA Currents*. Dostupné z: <http://blog.nema.org/2017/04/13/corporate-sustainability-for-people-profit-planet/>

Neubauer, J., Sedlačík, M., & Kříž, O. (2012). *Základy statistiky: Aplikace v technických a ekonomických oborech*. Praha: Grada.

Okan, T., Peker, I., & Demirelli, S. (2015). A Corporate Social Responsibility Framework for Mining Sector Using Analytic Network Process. *International Business Research*, 8(12), 9-25.

OKD a.s. (2010). *OKD*. Cit. 3. 3. 2018, dostupné z: https://www.okd.cz/files/dokums_raw/okd_rekultivacni_brozura_cz.pdf

OKD a.s. (2012a). *OKD*. Cit. 25. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas/profil-spolecnosti>

OKD a.s. (2012b). *OKD*. Cit. 25. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas/kde-pusobi-okd>

OKD a.s. (2012c). *OKD*. Cit. 25. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma>

OKD a. s. (2012d). *OKD*. Cit. 25. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas/profil-spolecnosti/eticky-kodex-okd>

OKD a.s. (2012e). *OKD*. Cit. 30. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma/corporate-governance>

OKD a.s. (2012f). *OKD*. Cit. 30. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma/nasi-lide/ohodnoceni-zamestnancu>

OKD a.s. (2012g). *OKD*. Cit. 30. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma/nasi-lide/bezpecnost>

OKD a. s. (2012h). *OKD*. Cit. 3. 3. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma/nase-zivotni-prostredi/ochrana-vodnich-zdroju>

OKD a. s. (2012i). *OKD*. Cit. 3. 3. 2018. Dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/odpovedna-firma/nase-zivotni-prostredi/odpadove-hospodarstvi>

OKD a. s. (2012i). *OKD*. Cit. 4. 3. 2018. Dostupné z: https://www.okd.cz/cs/media/napsali-o-nas/okd-nakoupi-stroje-v-zahranici?evCal_year=2015&evCal_month=3&FfArticleItem_page=159

- OKD a. s. (2018). *OKD*. Cit. 30. 1. 2018, dostupné z: <https://www.okd.cz/cs/o-nas/kde-pusobi-okd>
- Pavlík, M., Bělčík, M. a kol. (2010). *Společenská odpovědnost organizace: CSR v praxi a jak s ním dál*. Praha: Grada.
- Prieto-Carrón, M., Lund-Thomsen, P. a kol. (2006). Critical perspectives on CSR and development. *International Affairs*, 82(5), 977-987.
- Prskavcová, M., et al. (2008). *Společenská odpovědnost firem, lidský kapitál, rovné příležitosti a environmentální management s využitím zahraničních zkušeností*. Liberec: Technická univerzita v Liberci.
- Raman, R., & Lipschutz, R. D. (2010). *Corporate social responsibility: komparative critiques*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Řezanková, H. (2011). *Analýza dat z dotazníkových šetření*. Průhonice: Professional Publishing.
- Sachs, J. (2015). *The age of sustainable development*. New York: Columbia University Press.
- Severočeské doly a.s. (2017a). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/spolecnost/profil-spolecnosti/zakladni-informace-o-spolecnosti.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017b). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/prezentace-sdas/start.html#kraj-s-lepsi-vyhliDKou>
- Severočeské doly a.s. (2017c). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/spolecnost/profil-spolecnosti/projekty-spolufinancovane-eu.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017d). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/aktuality/zamestnanci-severocesky-ch-dolu-pomahaji-ostatnim.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017e). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/corporate-socials-responsibility/csr/efektivni-a-bezpecna-tezba.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017f). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/corporate-socials-responsibility/csr/program-zachrany-obojzivelniku.aspx>

- Severočeské doly a.s. (2017g). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/corporate-socials-responsibility/csr/aktivita-stop-prach.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017h). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/corporate-socials-responsibility/csr/ochrana-ovzdusi.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017i). *Severočeské doly a.s.* Cit. 28. 10. 2017, dostupné z: <http://www.sdas.cz/corporate-socials-responsibility/csr/ochrana-pred-hlukem.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2017j). *Severočeské doly a.s.* Cit. 3. 3. 2018, dostupné z: <http://www.sdas.cz/aktivity/tvorba-a-obnova-krajiny/rekultivacni-obnova-krajiny.aspx>
- Severočeské doly a.s. (2018). *Severočeské doly a.s. Informační centrum.* Cit. 3. 1. 2018, dostupné z: <http://www.sd-infocentrum.cz/obecne/o-nas.aspx>
- Singh, A. (2010). *Forbes.* Cit. 17. 3. 2018, dostupné z: <https://www.forbes.com/sites/csr/2010/08/24/why-there-is-a-case-for-csr-despite-the-wall-street-journals-obituary/#5c2417462fc9>
- Stawicka, E. (2017). Sustainable Development and the Business Context of CSR Benefits on the Polish Market. *Acta Scientiarum Polonorum*, 16(3), 73-81.
- Školy online (2018a). *Seznamskol.cz.* Cit. 28. 3. 2018, dostupné z: <https://www.seznamskol.cz/zakladni-skoly/ustecky-kraj/most/>
- Školy online (2018b). *Stredniskoly.cz.* Cit. 28. 3. 2018, dostupné z: <https://www.stredniskoly.cz/seznam-skol/ustecky-kraj/most/>
- UNIC Praha (2017). *United Nations. Informační centrum OSN v Praze.* Cit. 4. 1. 2018, dostupné z: <http://www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/>
- Vomasta, O. (2017). Osobní rozhovor se specialistou komunikace Severočeských dolů. Chomutov.
- Vláda České republiky (2017). *Vláda České republiky.* Cit. 27. 1. 2018, dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/udrzitelny-rozvoj/cr-2030/uvodni-stranka-144714/>
- Werther, W. B., & Chandler, D. (2011). *Strategic Corporate Social Responsibility: Stakeholders in a Global Environment.* California: SAGE Publications.
- Zadražilová, D. (2011). *Udržitelné podnikání.* Praha: Oeconomica.

Seznam příloh

Příloha A: Dotazník

Příloha A

Dobrý den,

jsem studentkou třetího ročníku ekonomické fakulty na Západočeské univerzitě a tímto bych Vás chtěla poprosit o vyplnění dotazníku, který poslouží k vypracování mé bakalářské práce s názvem *Uplatňování společenské odpovědnosti firem ve vybraném podniku*. Vyplnění dotazníku je zcela anonymní a zabere Vám nejvýše 5 minut.

Za vyplnění dotazníku a jeho případné rozeslání známým Vám děkuji.

Tereza Urbánková

1. Jaké je Vaše pohlaví?
 - a. Žena
 - b. Muž

2. Jaký je Váš věk?
 - a. 15-30 let
 - b. 31-45 let
 - c. 46-60 let
 - d. Více než 60 let

3. Jaký je Váš status?
 - a. Student
 - b. Zaměstnanec Severočeských dolů
 - c. Zaměstnanec jiné společnosti
 - d. OSVČ
 - e. Důchodce
 - f. Jiné:

4. Ve které obci bydlíte?

☐ Bílina	☐ Březno	☐ Braňany
☐ Duchcov	☐ Chomutov	☐ Kadaň
☐ Ledvice	☐ Litvínov	☐ Lom u Mostu
☐ Mariánské Radčice	☐ Místo	☐ Osek
☐ Spořice	☐ Jiné:	

5. Znáte pojem společenská odpovědnost firem, z anglického Corporate Social Responsibility (CSR)?
 - a. Ano
 - b. Ne

6. Znáte společnost Severočeské doly, a.s.?

- a. Ano
- b. Ne

7. Zajímáte se o dopady těžebního průmyslu na dosavadní způsob života ve Vašem regionu?

Určitě ne	Spíše ne	Ani jedno	Spíše ano	Určitě ano
-----------	----------	-----------	-----------	------------

8. Vnímáte těžbu v dolech Bílina a Tušimice jako závažný problém?

Určitě ne	Spíše ne	Ani jedno	Spíše ano	Určitě ano
-----------	----------	-----------	-----------	------------

9. Pozorujete ve svém okolí nějaké negativní dopady těžby?

10. Pozorujete ve svém okolí nějaké pozitivní dopady těžby?

11. Označte prosím v tabulce, jak se ztotožňujete s následujícími výroky:

„V posledních letech došlo v mém okolí k/ke..“

	Určitě ne	Spíše ne	Ani jedno	Spíše ano	Určitě ano
Snížení prašnosti					
Zvýšení prašnosti					
Rozvoji kraje					
Snížení hlučnosti					
Zvýšení hlučnosti					
Sázení nových stromů					
Vytváření nových pracovních míst					
Příspěvní finančními dary obci					
Pořádání kulturních akcí					
Konference s obyvateli města					

12. Navštívili jste někdy internetové stránky nebo informační centrum Severočeských dolů?

- a. Ano, pouze internetové stránky
- b. Ano, pouze informační centrum
- c. Oboje
- d. Ani jedno

13. Jste seznámeni s plánem rekultivací po ukončení těžby do roku 2045-2065?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Chci informace vědět, ale nevím, kde je nalézt

14. Myslíte si, že Severočeské doly dělají dostatek pro zmírnění dopadů těžby a přispívají tak ke zlepšení života v postižených regionech?

Určitě ne	Spíše ne	Ani jedno	Spíše ano	Určitě ano
-----------	----------	-----------	-----------	------------

15. Označili byste těžbu ve Vašem regionu za hlavní důvod přestěhování?

Určitě ne	Spíše ne	Ani jedno	Spíše ano	Určitě ano
-----------	----------	-----------	-----------	------------

16. Zde je prostor pro Vaše připomínky:

--

Abstrakt

URBÁNKOVÁ, Tereza. *Uplatňování společenské odpovědnosti firem ve vybraném podniku*. Plzeň, 2018. 49 s. Bakalářská práce. Západočeská univerzita v Plzni. Fakulta ekonomická.

Klíčová slova: CSR, společenská odpovědnost firem, Triple-bottom-line, těžební průmysl, Severočeské doly

Předložená práce je zaměřena na uplatňování společenské odpovědnosti firmy z těžebního průmyslu, konkrétně Severočeských dolů a.s. V první kapitole práce jsou popsány pojmy udržitelný rozvoj, společenská odpovědnost firem a vztah mezi nimi. Dále jsou uvedeny pilíře Triple-bottom-line, přínosy i kritika CSR. Druhá kapitola se zabývá popsáním aplikování společenské odpovědnosti v těžebních firmách. Třetí kapitola je věnována detailnímu popisu společenské odpovědnosti Severočeských dolů a OKD a na závěr kapitoly jsou obě společnosti porovnány. Poslední kapitola popisuje dotazníkové šetření provedené autorkou, které zkoumá spokojenost obyvatel z postižených oblastí s odpovědnou činností Severočeských dolů. Kapitola zahrnuje popsání výsledků dotazníkového šetření a výsledky formulovaných hypotéz. Závěrem kapitoly jsou uvedeny návrhy na opatření pro Severočeské doly, jejichž zavedení může pomoci Severočeským dolům zlepšit jejich společensky odpovědnou činnost.

Abstract

URBÁNKOVÁ, Tereza. *Application of corporate social responsibility of selected company*. Plzeň, 2018. 49 s. Bachelor Thesis. University of West Bohemia. Faculty of Economics.

Key words: CSR, corporate social responsibility, Triple-bottom-line, mining industry, Severočeské doly

The bachelor thesis deals with application of corporate social responsibility of selected company of mining industry. Selected company is Severočeské doly, a.s. In the first chapter there are described terms such as sustainable development, corporate social responsibility, Triple-bottom-line, benefits and critiques of CSR. The second chapter deals with description of CSR in mining companies. The third chapter contains description of corporate social responsibility of two companies which are Severočeské doly and OKD. A comparison of both companies is mentioned in this chapter too. The last chapter contains a survey that researches a satisfaction with corporate social responsibility of Severočeské doly, especially satisfaction of people who live in towns near by mine. This chapter is also about description of results of the survey and results of formulated hypotheses. At the end of the bachelor thesis there are given three suggestions for Severočeské doly to make their CSR better.